

880 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

Verùm ut exaudiri à Deo mereamur S. Hiacyinthi intercessionem, coram divina ejus Majestate sistere nos debemus, ut Mardocheus olim coram Assuero Rege, fulgentes *vestibus Hiacyinthinis*: id est, S. Hiacyinthi virtutes imitari, castitatem, orationis assiduitatem, mortificationem, mundi contemptum, devotionem erga Deiparam Virginem, zelum pro animarum salute. Christianus quilibet sanctis exemplis Evangelium prædicare tenetur, proximos suos edificare, Septentrionales animas, frigida corda ad Dei amorem excitare. Nemo enim sibi solummodo vivit. *Unusquisque Deus mandavit de proximo suo*, quem sicut se ipsum diligere, & ad Deum diligendum pro viribus ducere & excitare sanctis exemplis & vitâ secundum Evangelium instigare debet. Igitur, Auditores, *Quæcumque vera, quæcumque pudica, quæcumque iusta, quæcumque sancta, quæcumque amabilia, quæcumque bona fama, si qua virtus si qua laus disciplina, hæc cogitate. Quæ didicistis, & accepistis, & audistis de Sancto Hiacyintho, hæc agite, & Deus pacis erit vobiscum.*

IN FESTO S. LUDOVICI REGIS, ET
CONFESSORIS.

Similis illi non fuit ante eum Rex, neque post eum surrexit similis illi. iv. Reg. 23. 25.

Quod de Josia dictum est *IV. Regum Cap. xxiii.* S. Ludovico Regi optimo jure applicari potest. Ante Josiam nullus fuit Rex Juda aut Israël similis illi, *Qui revereretur ad Deum in toto corde suo: & in tota anima sua, & in universa virtute, juxta omnem legem Moysi: neque post eum surrexit similis illi.* Ante S. Ludovicum non fuit similis Rex Francorum in pietate, justitia, magnanimitate Christiana, Dei &

IN FESTO S. LUDOVICI REG. ET CONF. 681

Ecclesiæ amore, nec post eum surrexit similis illi. *Jo. Eccli. 49. 3.* Josias tulit abominaciones impietatis, S. Ludovicus blasphemias, duella, usuras, ludos aleatorios, spectacula eradicavit, Albigensum hæresim exterminavit. De Josia scriptum est: *Gubernavit ad Dominum cor ipsius.* S. Ludovicus secundum Legem Dei, magis quam secundum humanæ politicæ regulas Regnum suum moderatus est: Et sive de legibus ferendis, sive de gerendo bello, sive de faciendi pace ageretur, sive de jure subditis suis reddendo, cor & voluntatem Dei eum normam omnium motuum actionumque suarum consulebat. *Josias in diebus peccatorum corroboravit pietatem.* S. Ludovicus in Regia familia & Aula sua, in omnibus Regni ordinibus, in universo Regno pietatem pro viribus promovit, & legibus, monitis, exemplis sanctissimis roboravit. Similis non fuit ante S. Ludovicum Rex, nec post eum surrexit similis in Regni interioris ordinatione, in Regni inferioris administratione, in Regni superioris protectione. Regnum interius, Anima ipsius & corpus erat, in quo passiones ordinandæ & coercendæ. Regnum exterius Gallia, in qua populus regendus & defendendus. Regnum superius Ecclesia, quæ adjuvanda & protegenda Regia auctoritate. 1. Nemo Regum similis fuit S. Ludovico in Regni interioris, id est, passionum suarum ordinatione & coercionem. 2. Nemo Regum similis S. Ludovico in Regni inferioris, id est, Francorum justo regimine. 3. Nemo Regum S. Ludovico similis in Regni superioris, id est, Ecclesiæ protectione.

I. Regnum quod intra hominem est bene regitur, cum omnia bene sunt in eo ordinata, cum scilicet corpus animæ, appetitus inferior rationi, anima Deo, ratio divinæ legi subdita est; cum animi cupiditates seu passiones coercerentur ac refrenantur, ne regnet peccatum in mortali nostro corpore; & in id omnia stu-

dia omnesque conatus incumbunt, ut Regnum Dei sit intra nos, & nobis dominetur Christus Jesus Rex & Salvator noster. Hac prima fuit & præcipua S. Ludovici cura.

Plura in Principibus inventiri solent gratiæ impedimenta: inuis passionibus eò vehementiores, quò impunitæ; exterius mundi & aulae aura pestilens: Inuis falsæ ideæ humanæ celsitudinis; paucitas Prophetarum qui dicere illis audeant, *Non licet*. Hinc divitiarum satellites voluptatis. Hinc potestas, gloria, dominatio, irritamenta superbiæ. Hinc voluptates & deliciae sponte se ingerentes, & Regiæ Majestatis velut inseparabiles comites. Ideo Tertullianus sciè script: *Cæsares credidissent super Christo, si aut Cæsares non essent sæcula necessarii, aut si Christiani potuissent esse Cæsares*. S. Ludovicus passionibus suas ordinavit, divinæque Legis & gratiæ imperio perfectè subjecit. Dominandi libidinem humilitate; naturæ propensionem ad voluptates ac delicias penitentia & mortificatione; divitiarum, amorem carum contemptu & profusione in pietatis opera & in pauperes moderatus est, coercuit, extinxit. Probationes subministrat Vitæ ejus Historia. Verè de S. Ludovico dici potest: *Tu Domine Rex, sicut Angelus Dei es*. Humilitas S. Ludovici in titulis, in habitu, in conversatione cum pauperibus eluxit. Ludovici Pissiacensis nomine magis gloriabatur, quàm Francorum Regis, quòd Pissiaci sacro baptismate renatus esset; pluris faciens Christiani caracterem ac nomen, quàm Regiæ dignitatis celsitudinem; gloriofius existimans esse Christi servum, Dei filium, quàm florentissimi Regni Dominum. Vulgari veste utebatur, ut luxum, fastum, delicias exemplo suo ex Aula eliminaret. *Qui mollibus vestiuntur, in domibus Regum sunt*, Regum qui mundi leges ac mores sequuntur, non in domo Ludovici, qui Christi

S. Augus.

2. Reg. 19. 17.

humilitatem profiteretur. Christianæ justitiæ & sanctitatis indumentum magnificis, auroque & gemmis contextis & radiantibus vestibus præponit, ut verè dicere possit: *Justitiâ indutus sum, & indui me sicut didemate, judicio meo*. Flexis genibus pauperibus ministrat, ad Leprosi pedes procumbit, Confessario suo summa animi demissione obedit, militum in Damiatæ obsidione occisorum corpora tabo fluentia propriis manibus sepeliebat. *Humiliavit semetipsam, factus obediens*. Quis enim hominum Regem potentissimum humiliare potuisset? Solus Deus Reges magno humilia-re potest, & hanc ab illis vel invidis extorquere confessionem: *Justum est subditum esse Deo*. At sponte coram Deo & hominibus se humiliat Ludovicus, de Regia nihil remittens magnanimitate. *Incurvati sunt colles mundi ab itineribus eternitatis ejus*. Filium Dei è caelis de sede magnitudinis suæ, ut homines salvos faceret, descendisse; habitu inventum ut hominem, assimilatum per omnia hominibus, excepto peccato, considerans S. Ludovicus, sub Dei Majestate se incurvat & humiliat. *Incurvati sunt colles mundi*. Gloriosam humilitatem si aliqui contemnant insipientes, heretico dicit animo quod olim David superbe Michol respondit illum irridenti quòd nudo capite, Ephod lineo accinctus, & tripudians Arcam Domini comitatus esset: *Ante Dominum qui elegit me, & præcepit ut essem dux super populum Domini in Israel, vilior sum plus quam factus sum, & ero humilis in oculis meis, & gloriosior apparebo*. Cum eodem Davide dicit: *Domine, non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei: neque ambulavi in magnis, neque in mirabilibus super me*. Mirum est, ait S. Gregorius Magnus cum in cordibus sublimium regnat humilitas mortuum. Potentes quippe cùm humiliter sapiunt, culmen extranea quasi virtutis attingunt. Hac virtute Dominum quantocumque placant, quia illud ei sacrificium of-

Job. 19. 14.

1. Machab. 9.

10.

Habac. 3. 6.

2. Reg. 6. 11.

Psal. 138. 11.

ferunt, quod Potentes vix invenire possunt. S. Ludovici humilitas cum incredibili magnanimitate conjuncta, quæ Saracenis ipsis admirationi fuit, cum ad ipsos captivus in Palestina cum exercitu suo detinebatur.

S. Ludovicus naturæ propensionem ad delicias & voluptates penitentia & Christiana mortificatione coequet ac refranat. Jejunia, cilicii asperitatem, humiliactiones, vigiliis & longas in oratione prostrationes, innocens corporis flagellationem & disciplinam, continentiam ab omnibus voluptatibus, cogitate. Ita castigat corpus suum, & in servitute redigit. Nulla major illi voluptas, quam fastidium totius voluptatis, quam sæculi totius contemptus. Amara sunt illi mundi delicia, qui fide, spe, caritate, oratione assidua & ferventi Deo conjunctus, gustat quam suavis est Dominus. Quas possidet opes & Regios thesauros non ostentat, ut olim Ezechias, sed contemnit, & in opera caritatis profundit, in pauperum sustentationem, Xenodochiorum fundationem, Ecclesiarum erectionem, Monasteriorum extructionem & dotationem.

Eccles. 31. 1.

Beatus dives qui inventus est sine macula, qui post aurum non abiit, nec speravit in pecunia & thesauris. Quis est hic, & laudabimus eum? Fecit enim mirabilia in vita sua. Qui potuit transgredi, & non est transgressus, facere mala, & non fecit. Ideo stabili factus sunt bona illius in Domino, & elemosynas illius exarabit omnis Ecclesia sanctorum. Heroica illa Christianæ humilitatis, mortificationis, & caritatis exercitia Sanctum Regem admirabili quodam modo Martyrem conferarunt. Quid enim mirabilis? Quod Martyrium gravius, quam esurire inter epulas, algere inter vestes, paupertate premi inter divitias quas ostendit mundus, quas offert Malignus, quas desiderat noster iste appetitus?

S. Bernard.

II. Nemo Regum S. Ludovico similis in Regni in-

ferioris sive subditorum populorum iusto regimine, nemo prudentior, nemo justior, nemo clementior. Nec Carolo fratri Andegaviæ Comiti, nec Regni Proceribus aliquid usquam contra justitiam permittere voluit. Proprias injurias facile condonabat, Dei injurias severe vindicabat. Blasphemias, duella, usuras, ludos aleatorios Edictis suis prohibuit & à Regno eliminavit. Consuetudines iniquas & pravas, quantumcumque longævas, si commode poterant, aboleri, & exactiones indebitas amoveri jubebat: Præposituras suas aliquo pecuniæ vel reddituum detrimento committi maluit bonis & fide dignis personis, quam vendi cum augmento suo vel lucro; nullum emolumentum suum aut lucrum reputans cum detrimento justitiæ vel populi nocumento, ut Vitæ ejus Historia testatur. Misericordiâ & clementiâ, ad quam erat propensissimus, justitiæ rigorem temperabat, gravioribus criminibus exceptis, in quibus nullus ipsi gratiæ & remissioni locus videbatur, ut sacri illius oraculi veritatem in sui Regni administratione ostenderet. Misericordiâ & veritas custodiunt Regem, & roboratur clementiâ thronus ejus. Coram ipso erubescant improbi, & illumque judicem vercebantur. Rex qui sedet in solo judicii intuitu suo dissipat omne malum. Causas pauperum bis in hebdomada audiebat, jusque ipsis reddebat absque personarum acceptione, sacri illius oraculi memor: Beati qui custodiunt judicium, & faciunt justitiam in omni tempore. Pietati & clementiæ modum adhibebat incomparabilis ejus prudentia, ne remissionum & gratiarum facilitate ac spe impunitatis crimina grassarentur. Domesticorum & familiarium crimina severius puniebat quam extraneorum, certum ac perspectum habens, quod Exerato vigore justitiæ, siatus everitur disciplina. Inordinata pietas nutriti impietatem, & timida manus Medici vulnus auget agroti.

Prov. 27. 20.

Prov. 20. 1.

Psal. 107. 2.

S. Petrus
Danicani.

In bellis quæ gerere adversus Christianos aliquos Principes rerum necessitas, & iusta Regni, vel Fœderatorum suorum defensionis compulerunt, in quibus fortitudinis & magnanimitatis Heroicæ specimen dedit, divinæ prope moderationis præbuit exemplum, victis pacem aequis conditionibus concedens, Harfæidarum Regem Veuulum de Montanis, qui missis ad eum interficiendum hominibus, mutato divinitus animo impium & crudele mandatum retractaverat, non modo pace donavit, sed amicitia testimoniis prosecutus est. Omnes denique victorias & prosperos eventus Deo tribuit, se tunc maximè Christi pietate victum ostendens, cum hostium victor erat. *In hoc est perfecta victoria, si is cui victoria Christo donante tribuitur, à sola Christi pietate vincatur.*

III. Nemo Regum S. Ludovici similis fuit in Ecclesiæ protectione. Sacræ Expeditiones pro Ecclesiæ finibus propagandis susceptæ; missa ad Magnum Cham & Principem Tartarorum Legatio ut eos Christiana fide à paucis annis imbutos & baptismi initiatos in vera Religione confirmaret, atque ad Romanæ Ecclesiæ omnium Ecclesiarum Matris, & eique præsentis Jesu Christi Viarii reverentiam & obedientiam adduceret: Labores in bello facti exantlati, captivitas æquo animo tolerata, morbi gravissimi, mors quam in extrema expeditione passus est pestilentia correptus; Leges pro Ecclesiæ bono latæ; illius pro Ecclesiæ promovendis utilitatibus zelum testantur. *Et nunc Reges intelligite, erudimini quid iudicatis terram. Servite Domino in timore, & exultate eicum tremore. . . Quomodo Reges serviunt Domino in timore, nisi ea quæ contra Domini iussa sunt religiosa severitate prohibendo atque plectendo? Aliter enim servit quæ homo est, aliter quæ Rex est. Quæ homo est, ei servit vivendo fideliter; quæ Rex est, servit Leges iusta præcipientes & contraria prohibentes convenienti vigore*

B. Petrus
Damiani
Eps. ad
Honorium
II. Imp.

Psal. c. xv. v.

S. August.
Epist. ad
Honorium
Cæsar.

IN FEST. S. LUDOVICI REG. ET CONF. 687
sanciendo. In hoc itaque Domino serviunt Reges in quantum sunt Reges, cum ea faciunt ad serviendum illi, quæ non possunt facere nisi Reges.

Lugdunum adiit S. Ludovicus, ut Innocentium II. qui Generale Concilium in ea Urbe contra Fredericum II. Imperatorem, & pro aliis Ecclesiæ negotiis celebraverat, veneretur, & cum ejus Sanctitate de sanctæ Matris Ecclesiæ rebus, & urgentibus necessitatibus conferret. Cum antea Regni sui Prælatos Romanæ à Gregorio IX. ad Concilium vocatos, à FredERICI filio captos in itinere, & in carcere detentos audivisset, rogavit primum Imperatorem ut eos libertate donaret: Tum moras necentem gravissimis literis, & Christianam magnanimitatem Regis Ecclesiæ devotissimi spirantibus ad eos dimittendos compulsi. *Prælatos, inquit, Regni nostri ad Sedem Apostolicam accedentes, cui tam ex fide, quam ex obedientia tenebantur, nec ejus poterant recusare mandata, in Mari, quod moleste ferimus, capi fecistis, & ipsas sub gravi custodia detinetis. . . Decet Altitudinem nostram dictos Prælatos Regni nostri debite restituere libertati. Provideat igitur Imperialis providentia, & ponat in statera iudicii quæ mandamus, ne veli trahere locum à potentia vel voluntate. Nam Regnum Franciæ non est adeo debilitatum, quod se permittat vestris calcariis perurgeti.*

Philippo filio suo Ecclesiæ protectionem, devotionem ac filialem reverentiam & obedientiam Sedi Apostolicæ & Romano Pontifici, supremis Mandatis commendavit. Modestissimæ ac religiosissimo Principe dignæ responsionis à Philippo Augusto datæ cui-dam ex Consiliariis suis, admonenti jura ipsius ab Ecclesiasticis vitis usurpari, multa damna ejus Majestati inferri, mirum esse quod ita toleraret; filium suum memorem esse iussit S. Ludovicus; *Quando (inquit) cogito beneficia quæ mihi Dominus contulit, melius volo*

Epist. S. Ludovici
à Guillelmo de Nangra
eo scripta.

688 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.
pati, quam inter me & Ecclesiam scandalum susci-
tata.

Ecclesiasticam Disciplinam & pacem auctoritate
sua semper munivit ac promovit. Ad Ecclesiastica
beneficia summo delectu, & de Virorum Religioso-
rum consilio nominabat Clericos Litteratos & pios,
nullum aliquid beneficium possidentes; ne sacris Ca-
nonibus fliet injuria; & ambitio cupiditalque fo-
ventur. Animo enim penitus inditam habebat præ-
claram illam S. Isidori sententiam: *Principes seculi,
intra Ecclesiam potestatis adepte culmina tenent, ut
per eandem potestatem Disciplinam Ecclesiasticam mu-
niant...* Sepe per Regnum terrenum Regnum cœ-
leste proficit... Cognoscant Principes seculi Deo de-
bere se reddere rationem pro Ecclesia sua quam à
Christo tuendam suscipiunt. Nam siue augetur pax
& Disciplina Ecclesia per fideles Principes, siue salva-
tur; ille ab eis rationem exigit, qui coram potestati
sua Ecclesiam credidit.

Sancti Regis exemplis nos conformemus, Audiro-
res, cupiditatibus nostris dominemur, illas ordi-
nemus & subijciamus Dei legi & gratia, ne peccatum
nobis dominetur. S. Ludovici humilitatem imitemur.
Si Rex maximus & potentissimus adeo se humiliavit,
ut Regnum sublimius, cœleste, & æternum conse-
queretur, ad quod sine humilitate non pervenitur, ali-
quamne exultationem afferre possunt cuiusvis ordinis
& conditionis Christiani, Principes, subditi, nobiles,
plebei, quo minus sanctam humilitatem exerceant?
Humiliamini igitur sub potenti manu Dei: Humilia-
mini de vobismet ipsis modeste sentiendo: Omnium
postremos & indignissimos peccatores coram Deo vos
existimantes. Non tantum verbis, sed habitu & con-
versatione Christianam humilitatem demonstrate. A
S. Ludovico discant divites & potentes, *Non sublime
sapere, nec sperare in incerto divitiarum, sed in Deo
vivo,*

S. Isidor. lib.
de Summo Do-
no.

1. Timoth. 6.
17. 18.

IN FESTO S. LUDOVICI REG. ET CONF. 689
vivo, bene agere, divites fieri in bonis operibus, facile
tribuere, communicare, thesaurizare sibi fundamentum
bonum in futurum, ut apprehendant veram vitam.
Discant uti hoc mundo, tanquam non utantur. Præ-
rit enim figura hujus mundi. A S. Ludovico discant
homines qui voluptatum magis sunt amatores quam Dei,
Carnis curam non facere in desideris, mortificare mem-
bra sua, orationibus assiduis, jejniis, continentia corpus
suum Deo consecrare, pœnitentiam expiare peccata sua.
Rex innocens austeram pœnitentiam egit toto vitæ suæ
tempore: Et nos omnium notarum peccatores pœniten-
tiam agere reculabimus? Discant Patres-familias à S. Lu-
dovico sanctam filiorum educationem. Discant Magi-
stratus rectam administrationem justitiæ absque negli-
gentia, absque personarum acceptione. Discant quicum-
que aliis præ sunt, officio consulendi præesse, propter eo-
rum, quos regunt, salutem; non libidine dominandi. Si
non movet eos S. Ludovici exemplum, terreat saltem Dei
judicium. *Audite ergo Reges & intelligite, discite Judi-
ces finium terra. Præbete aures vos qui contemnetis multitu-
dines, & placetis vobis in turvis nationum: quoniam da-
ta est à Domino potestas vobis, & virtus ab Altissimo,
qui interrogabit opera vestra, & cogitationes scrutabi-
tur: quoniam cum essetis Ministri regni illius, non rectè
judicastis: nec custodistis Legem justitiæ, neque secun-
diam voluntatem Dei ambulastis. Horrende & cito ap-
parebit vobis: Quoniam judicium durissimum his, qui
presunt, fiet. Exiguo enim conceditur misericordia: Po-
tentes autem potenter tormenta patientur. Non enim sub-
trahet personam cujusquam Deus, nec verebitur magni-
tudinem cujusquam: Quoniam pusillum & magnum ipse
fecit, & equaliter cura est illi de omnibus. Fortioribus
autem fortior instat cruciatio. Discant omnes à S. Lud-
ovico, diligere justitiam, odisse iniquitatem, discant sobrie,
juste, vivere in hoc seculo expectantes beatam spem,
& adventum gloriæ Magni Dei & Salvatoris nostri Je-
su Christi.*

1. Corint. 7. 31.

Regum. 12. 14.

1. Reg. 6. 24. 25.

Tit. 2. 12.

su Christi. Discant omnes Ecclesiam revereri & amare, Prælatos & viros Ecclesiasticos venerari, tueri Ecclesiam, si potentes in terra sint; si minus, pro ejus protectoribus, & maximè pro Rege Christianissimo Deum orate, ut det illi *vitam prolixam, imperium securum, domum tutam, exercitus fortes, Senatuum fidelem, populum probum, orbem quietum, & quæcumque hominis & Cæsaris vota sunt.*

*Tertull. Apo-
log. Cap. 20.*

IN FESTO NATIVITATIS B. MARIE VIRGINIS.

Liber generationis Jesu Christi ... Jacob genuit Joseph virum Mariæ, de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus. Matt. i.

DEus scientiarum Dominus, qui librum æternum habet, in quo sunt conscripti quos ad vitam æternam prædestinavit; alios edidit ad extra libros admirabiles, scilicet mundum, Scripturam Sacram Veteris & Novi Testamenti, & Virginem Mariam. Liber æternus est ipsa Dei notitia, quæ dicitur *Liber vite*: De quo Christus Discipulos suos alloquens: *Gaudete, inquit, quia nomina vestra scripta sunt in celis, Et Apocalypsis 3.* Dominus ait Joanni: *Qui vicerit sic, vestietur vestimentis albis, & non delebo nomen ejus de libro vite.* In hujus libri capite Christi nomen scriptum est, omnium prædestinatorum primi, primogeniti in multis fratribus. Secundum hunc scriptum in illo est Mariæ nomen, *De qua natus est Jesus qui vocatur Christus.* Unde ipsi hæc Sapientia verba accommodat Ecclesia: *Dominus possedit me in initio viarum suarum, antequam quidquam faceret à principio. Ab æterno ordinata sum, & ex antiquis antequam terra fieret. Nondum erant abyssi, & ego jam concepta eram;*

*Præter. 1.
22. 23. 24.*

nequædam fontes aquarum eruperant, nequædam montes gravi mole confisterant: ante colles ego parturiebar. Mundum velut librum grandem in tempore Deus edidit, in quo omnipotentia suæ, sapientia, aliarumque divinarum perfectionum descripsit characteres, qui ad ejus cognitionem homines perducunt. *Invisibilia enim ipsius, à creatura mundi, per ea quæ facta sunt, intellecta, conspiciuntur: sempiterna quoque ejus virtus & divinitas: ita ut sint inexconspicibiles.* Librum alterum edidit Deus, Scripturam Sacram Veteris Novique Testamenti in quo Mysteria sua, ac mandata, omnemque veritatem ad sanctificationem & salutem hominum necessariam, Spiritu Sancto suo inspirante ac dictante per sanctos homines descripsit; Librum sanctum, Librum legis Domini, librum fœderis, librum mandatorum Dei. Tertium denique Librum edidit, Virginem Mariam. *Liber generationis Jesu Christi.* Quo de libro Dominus ait: *Sume tibi librum grandem, & scribe in eo stylo hominis.* Septuaginta Interpretum Versio habet: *Sume tibi segmentum chartæ novæ & magnæ.* Libri nomine *maternus* Mariæ Virginis uterus indicatur, S. Epiphanio interprete. *Charta nova & magna* vocatur: *Novæ, ob recentem inviolatamque castitatis in Virgine florem.* Magna, ob gratiæ plenitudinem, ac Matris Dei dignitatem. *Magna quippe coram Deo pariter & hominibus Maria Virgo exiit.* Quis enim non eam magnam prædicet, quæ illum, qui capi nullo modo potest, cepit? Ergo magnum illud volutum est ac recens. *Magnum, ob miraculum; recens, quia Virgo fuit.* Liber ab æterno in Dei mente conceptus, longo sæculorum tractu elaboratus: *Negotium secularium* (ait S. Bernardus.)

Rom. 1. 20.

Isai. 1. 1.

*S. Epiphanius
Hæresi. 16. n.
21.*

Et in libro Verbum æternum, Dei Filius, ut ab hominibus videri posset, eisque scientiam salutis dare, *Dignitatem Dei vivi, Spiritus Sancti operatione scriptum est. Ecce Virgo concipiet & pariet Filium, & vocabitur*

692 INSTITUT. CONCIONAT. PART. III.

Apostol. 5. 1.

nomen ejus Emmanuel. Scriptum est stylo hominis, quia in similitudinem hominum factus, & habitu inven-
tus ut homo. Maria Virgo liber est scriptus intus & foris: quia Verbum aeternum & mente & corpore concepit. Immo felicitus mente quam corpore. Nam Mater-
terna propinquitas nihil Maria profuisset, nisi felicitas
Christi corde quam carne gestasset. Liber clausus perpetuae virgin-
tatis sigillo, quem nemo potuit aperire, nisi Leo de tribu Juda, radix David. Liber ex quo Sanctissima Trinitas cognoscitur. Unde sic Virginem Sanctissimam compellat S. Gregorius Naxocelariensis: Tu in summis spiritalis Regia axibus lucis splendore coruscas, ubi aeternus clarificatus Pater, cujus nati-
ta es obumbrantem virtutem; adoratur Filius, quem carne peperisti; laudum canticis celebratur Spiritus Sanctus, qui Magni Regis ortum tuo in utero operatus est. Tua opera, o gratia plena, Trinitas sancta & consubstantialis in mundo cognoscitur. Liber est per quem Jesus Christus innotuit, in quo reconditi sunt omnes thesauri sapientiae & scientiae dei. Novus liber, in quo inenarrabili modo Deus Verbum circa omnem manus operam inscriptus est. Liber est per quem Evangelista, Lucas praefertim & Joannes Mytheria plurima didicerunt. Liber est praeclaris figuris ornatus & illuminatus. Par-
aditius terrestribus, Rubus ardens, Vellus Gedeonis, Arca foederis, Templum Salomonis, Nubes levis, Sara, Rebecca, Rachel, Debhora, mulier sapiens de Abela, Judith, Esther, egregiae Beatae Virginis Mariae figurae. Hac spiritalis secundum Adami Paradisus. Animatus natura rubus, quem divini partus ignis non combussit. Vere levis illa nubes, quae super Cherubim sedentem in corpore suo gestavit, Vellus mundissimum caelestis pluviae madens, ex quo Pastor ovem induit. Arca, non quae Legem portaverit, sed quae Legislatorem pepererit.

Liber est Beata Virgo, in quo virtutum omnium ca-

S. August. Lib. de sancta Virginitate. c. 3. Apostol. 5. 1. Titim. 1.

De qua nativitas est Jesus.

S. Isidorus, Damascenus. Orat. 1. de B. Maria Dormit.

a Genes. 2. b Exod. 3. c Indit. 6. d Exod. 27. c. 26. Denten. 10. e 3. Reg. 6. f Isa. 19. 14. g Praxas. Hinc soluta Constantinopoli ante Concil. Ephes. & Orat. 1.

INFESTO NAT. B. MARIAE VIRG. 692

raheretes sunt expressi, fidei, spei, caritatis, virginitatis, humilitatis, obedientiae, patientiae, modestiae. Talis fuit Maria, ut ejus unius vita omnium sit discipulina. Si igitur auctor non displicet, opus probemus, ut quaecumque sibi ejus exoptat praeium, imitetur exemplum. Quanta in una Virgine species virtutum emicant? Secretum verecundiae, vexillum fidei, devotionis obsequium. Sic omnia implebat virtutis officia, ut non tam disceret, quam doceret. Verus Deoque maxime gratus Beatae Virginis cultus, ejus imitatio. Sancta nascitur: Nos peccatores nati sumus; sed in Christo renati per Baptismum, eodem Spiritu replente fontem, qui replevit & Virginem, fideles esse debuimus gratiae, acceptam in Baptismo sanctitatem summo studio custodire. Quis nostrum id fecit? Quis est hic, & laudabimus eum? Unum nobis superest poenitentiae refugium, ut sanctitatem & gratiam amissam recuperemus. Poenitentes igitur confugiamus ad Christum per Mariam, quam nobis Mediatricem apud se potentissimam dedit. Mariam veneremur, quia Sic est voluntas ejus, qui totum nos habere voluit per Mariam. Haec, inquam, voluntas ejus est, sed pro nobis. In omnibus liquidem & per omnia providens miseris, trepidationem nostram solatur, fidem excitat, spem roborat, diffidentiam abigit, erigit pusillanimitatem. Ad Patrem verebaris accedere, solo auditu terribis, ad folia fugiebas; Jesum tibi dedit Mediatorem. Quid non apud talem Patrem talis Filius obtineat? Exaudietur utique pro reverentia sua; Pater enim diligit Filium. An verò trepidas & ad ipsum? Frater tuus est & caro tua, tentatus per omnia absque peccato, ut misericos fieret. Hunc tibi fratrem Maria dedit. Sed forsitan & in ipso Majestatem verecitate divinam, quod licet factus sit homo, manserit tamen Deus, Advocatum habere vis & ad ipsum? Ad Mariam recurre. Pura liquidem humanitas in Maria, non modò pura ab omni contaminatione, sed & pura singularitate

S. Ambros. Lib. de Virginitate. c. 3.

S. Leo M.

S. Bernard.

694 INSTITUT. CONCIONAT. PARS. III.

20 naturæ. Nec dubius dixerim, exaudietur & ipsa pro re-
 21 verentia sua. Exaudiet utique Matrem Filius, & exau-
 22 diet Filium Pater. Hæc peccatorum scæla, hæc mea
 Luc. 1. maxima fiducia est, hæc tota ratio spei meæ. *Invenisti,*
 23 ait Angelus, *gratiam apud Deum.* Semper inveniet
 24 gratiam, & sola est gratia quæ egemus, sola gratia quæ
 25 salvamur. Quid nos alia concupiscimus? Queramus
 26 gratiam, & per Mariam queramus, quia quod querit
 27 invenit, & frustrari non potest.

IN EODEM FESTO.

*Quæ est ista, quæ progreditur quasi aurora con-
 surgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut
 castrorum acies ordinata?* Cantic. vj. 7.

In tenebris, quas peccatum invexerat, sedebat hu-
 manum genus, ante ortum Christi Solis justitiæ.
 Quale igitur gaudium hominibus esse poterat? Verum
 cum advenit plenitudo temporis, nulle in Sanctissi-
 ma Virgine. *Tota pulchra es, & macula non est in te.*
 Luna crescit, decrescit, deficit. In Maria nulla est vi-
 cissitudinis obumbratio. Crescit quidem gratiæ & me-
 ritis, sed tamen plena est & perfecta, nunquam obscu-
 ratur aut deficit. *Et sicut Luna perfecta in æternum.*
 Maria Virgo in sua nativitate electa ut sol, quia Soli
 justitiæ per gratiarum & donorum copiam adeo similis,
 ut quasi sol alter videatur. Christus scilicet Dei Virgi-
 nisque Filius electus est ex millibus virorum: Maria electa
 ex millibus feminarum. Ille electus ex omnibus quæ
 sunt: Illa electa ex omnibus quæ per illum sunt. Sol à Deo
 conditus & luce prius in aère diffusa ornatus est ut mun-
 dum illuminaret universum: Maria luce ac splendore
 gratiæ & virtutum in cæteris Sanctis promicantium à
 Deo donata est, ut omnes Christianos illuminet. *Maria
 beatum nomen interpretaris illustratam, ut pote quæ
 illustrata sit à Filio Dei, & cunctos usque ad ter-
 minos terra credentes Trinitati illuminaverit.*
 Maria denique Principibus tenebrarum terribilis ut
 castrorum acies ordinata. Quemadmodum per femi-
 nam genus humanum suæ tyrannidi subiecti & capti-
 vum fecit diabolus: ita per feminam generis humani

IN FESTO NAT. B. MARIE VIRG. 695

eam lucis suæ radios copiosè transfudit, quibus potesta-
 tes tenebrarum, quas Eva induxerat, in fugam conver-
 tit, & desideratum cunctis gentibus Solem mundo in-
 vexit. *Quæ est ista quæ progreditur quasi aurora con-
 surgens?* Aurora vocata est quasi rosis hora; Maria
 Virginis nativitas brevi Dei Filium rosis instar è caelo
 descendurum prænuntiat. *Rorate cali desuper, & nu-
 bes pluant justum.*

Maria Virgo jam à sua nativitate pulchra ut Luna.
 Cæteris post Solem fulgentior sideribus, & transfuso
 in se solari lumine noctem nostram illuminans. Qui
 enim vias ejus consecutus fuerit, non ambulabit in te-
 nebris: sed lumen vitæ inveniet. Imò Lunâ pulchrior
 Maria: Nam in Luna maculæ sunt, nullæ in Sanctissi-
 ma Virgine. *Tota pulchra es, & macula non est in te.*
 Luna crescit, decrescit, deficit. In Maria nulla est vi-
 cissitudinis obumbratio. Crescit quidem gratiæ & me-
 ritis, sed tamen plena est & perfecta, nunquam obscu-
 ratur aut deficit. *Et sicut Luna perfecta in æternum.*

Maria Virgo in sua nativitate electa ut sol, quia Soli
 justitiæ per gratiarum & donorum copiam adeo similis,
 ut quasi sol alter videatur. Christus scilicet Dei Virgi-
 nisque Filius electus est ex millibus virorum: Maria electa
 ex millibus feminarum. Ille electus ex omnibus quæ
 sunt: Illa electa ex omnibus quæ per illum sunt. Sol à Deo
 conditus & luce prius in aère diffusa ornatus est ut mun-
 dum illuminaret universum: Maria luce ac splendore
 gratiæ & virtutum in cæteris Sanctis promicantium à
 Deo donata est, ut omnes Christianos illuminet. *Maria
 beatum nomen interpretaris illustratam, ut pote quæ
 illustrata sit à Filio Dei, & cunctos usque ad ter-
 minos terra credentes Trinitati illuminaverit.*

Maria denique Principibus tenebrarum terribilis ut
 castrorum acies ordinata. Quemadmodum per femi-
 nam genus humanum suæ tyrannidi subiecti & capti-
 vum fecit diabolus: ita per feminam generis humani

S. Bernard. in
 Sermone Pa-
 nor. 1110. D.
 Virginis.
 Cant. 4. 7.

Psal. 86. 11.

S. Epiphon.
 Orat. de lau-
 dibus Virgi-
 nis.

hostem vicit Deus, quatenus Filium Dei peperit, qui dissolvit opera diaboli, & Principatus ac Potestates exspoliavit, palam triumphans in semetipso. Ipsa contrivit caput antiqui serpentis, secundum Dei verbum:

Lib. 3. c. 13.

Ipsa conteret caput tuum: Hinc S. Irenaeus: Sicut Eva, inquit, inobediens facta & sibi & universo generi humano causa facta est mortis: sic Maria Virgo obediens & sibi & universo generi humano causa facta est salutis. Quod alligavit virgo Eva per incredulitatem, hoc Virgo Maria solvit per fidem. Turris est David, ex qua mille clypei pendunt, omnis armatura fortium. Illustres Mariae Virginis figurae fuerunt Debbora Prophetissa, Mater in Israel, quae Sifaram Principem exercitus Jabin, & omnes ejus copias debellavit; & Jaël benedicta inter mulieres, quae clavo tempora ejus valide perforans illum ante pedes suos prostravit, extinxit.

Caes. 4. 4.

Iudith. 6. 4.

c. 2.

Iudith. 13.

Nova bella elegit Dominus, & portas hostium ipse subvertit. Insignis etiam Mariae figura fuit Judith, cujus manu Deus percussit Holofernem Ducem exercitus Assyriorum. Diabolum percussit ac vicit Maria Virgo, omnis peccati experta, pura semper & sancta, quae jure optimo dicere possit: Non permisit me Dominus ancillam suam coquinari, sed sine pollutione peccati revocavit me vobis, gaudentem in victoria sua, in evasione mea, & liberatione vestra. Gratulemurigitur nascenti Virgini, Deumque in illa laudemus, dicentes: Benedixit te Dominus in virtute sua, quia per te ad nobilium redegit inimicos nostros... Benedicta es tu à Domino Deo excelsio, pra omnibus mulieribus super terram. Benedictus Dominus, qui te direxit in vulnera capitis Principis inimicorum nostrorum: Quia hodie nomen tuum ita magnificavit, ut non recedat laus tua de ore hominum... Benedicta tu à Deo tuo in omni tabernaculo Jacob, quoniam in omni gente, quae audivit nomen tuum, magnificabitur super te Deus Israel. Quoties à demone impugnamur, Mariae Virginis patro-

cinium imploremus... Sancta Maria stella maris, in periculis & tentationibus respicienda & invocanda. (Libro 1. Cap. 2. Art. 4. §. 7.) Ut impetremus orationis ejus suffragium, non desermus conversationis exemplum. (Ibidem.)

IN FESTO S. FRANCISCI ASSISII
CONFESSORIS.

Sapientiam loquimur inter perfectos, sapientiam vero non hujus saeculi, neque Principum hujus saeculi, sed sapientiam Dei in Mysterio, quae est abscondita. 1. Cor. ij. 6.

Quemadmodum Spiritus Dei & Spiritus saeculi comparati sunt, ita sapientia mundi live sapientia carnis inimica est Deo, Legi enim Dei non est subiecta; nec enim potest. Quamobrem qui secundum Deum sapientes sunt, secundum mundum, id est, iudicio hominum qui diligunt mundum, stulti sunt; contra verò qui secundum opinionem mundi stulti propterea censentur quòd legibus moribusque illius non se conformant, sed secundum Evangelium vitam suam instituant, apud Deum sapientes habentur. Si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc saeculo, stultus fiat ut sit sapiens. Sapientia enim hujus mundi stultitia est apud Deum. Scriptum est enim: Comprehendant sapientes in astutia eorum. Et iterum: Dominus novit cogitationes sapientium, quoniam vanae sunt. Secundum Deum porro sapiens est, qui Dei lumine illustratus, & Spiritu ejus plenus, ab eo agitur & motum ejus sequitur, de rebus sentiens ut Christus Jesus, & verè cum Apostolo dicens: Nos autem sensum Christi habemus. Spiritusalis sit necesse, qui de rebus spiritualibus recedat.

Rom. 1. 7.

1. Cor. 3. 182

104. 2.

Psal. 95.

1. Cor. 2. 10.

1. Cor. 20. 14.
25.S. August.
lib. de vera
Religione,
c. 30. & 31.

judicet; in Deum transformatus, qui de rebus divinis ferat judicium. *Animalis homo non percipit quae sunt Spiritus Dei; stultitia enim est illi, & non potest intelligere, quia spiritualiter examinatur; spiritualis autem judicat omnia.* Judiciorum nostrorum regula debet esse nobilior objectis de quibus judicamus. *Itaque si rationalis vita secundum seipsam judicat, nulla jam est natura praestantior. Secundum legem immutabilem quae Deus est, secundum aeternam veritatem de rebus inferioribus est judicandum. Ideo Spiritus huiusmodi omnia judicat, quia super omnia est, quando cum Deo est. Cum illo autem est, quando purissime intelligit, & tota caritate quod intelligit diligit. Ita etiam quantum potest Lex ipsa etiam ipse fit, secundum quam judicat omnino, & de qua judicare nullus potest.* Sublime illud S. Augustini principium quod veri Sapientis characterem explicat, Seraphici Patriarchae S. Francisci characterem unà describit, cui Spiritus Dei revelavit quae abscondit sapientibus & prudentibus saeculi, & quem caritas super res omnes terrenas evehens, in ipsam (si ita loqui fas est) aeternam Deum legem mutavit. *Quantum potest Lex ipsa & ipse fit, secundum quam judicat omnia.* Ideo sapientiam, quam à Christo didicit, loquitur inter perfectos, sapientiam verò non huius saeculi, neque Principum huius saeculi, sed sapientiam Dei, in mysterio Incarnationis & crucis Christi absconditam. Sapientes huius saeculi judicant illos verè divites esse, qui ceteris abundantius bona possident, quae fortunae vocantur. Illos magnos esse, gloriosos & illustres judicant, qui ad majores honores & dignitates sunt proveci. Illos felices judicant, qui voluptatibus, quas honestas & legitimas vocant, perfruunt. Verùm S. Franciscus vanas esse sapientium saeculi cogitationes ostendit, siquidem exemplis suis docet, 1. Veras divitias in paupertate Christi inveniri. 2. Veram gloriam, solidamque celsitudinem inveniri in humilia-

tionibus & opprobriis Christi. 3. Veram voluptatem inveniri in passionibus, cruce, & vulneribus Christi.

L. *Assatum dives est, qui cum Christo pauper est.* Epist. 1.

(inquit S. Hieronimus) Deum siquidem possidet, quem illi nemo potest eripere. Haec S. Franciscus laus, cujus sapientia caelestis clucescit in electione & amore paupertatis praeter bonis temporalibus quae sapientes mundi ardore tanto concupiscunt, & tantis curis conservant. Opere & exemplo suo comprobatus sanctus Franciscus, quod praecclare dixit Augustinus: *Amor sapientia purgat à sordibus avaritiae.* Proprius character caritatis, est immunitio vel destructio cupiditatis. Quantum regnum cupiditatis minuitur, tantum regnum caritatis augetur. *Sapientia est caritas Dei, secundum S. Augustinum. Caritas non querit quae sua sunt.*

S. August.
lib. 7. de Civ.
itate Dei cap.
17.
Idem. Epist.
149. Olim. 220.
Cap. 6.

1. Cor. 13. 4.

ergo à bonorum temporalium cupiditate alienus est, perfectam caritatem habet, adeoque ad summum pervenit sapientiae gradum. Ea est S. Francisci gloria. Terrenas opes quasi lutum despexit, ut Christum lucifaceret, considerans quoddam *Ipse Dominus in nullis divitiis invenitur, pauperes semper justificat, divites praedamnat.* Propterea paupertati ab incurvabilis destinatur, Singulati divinae providentiae dispositione in praesepe nascitur, ut Christus. Paupertatem amavit à juventute sua, & quaesivit eam sibi ipsam allumere, & amator factus est formae illius. Amor paupertatis ipsum pauperem fecit. Paternorum bonorum pie prodigus, paratus est ad relinquendum parentes ut sponsae dilectae, scilicet paupertati, adhereret. *Propter hoc relinquet homo patrem & matrem, & adheret uxori suae.* Molestissime fert Francisci pater quod amicos seponat in manibus pauperum, quae sunt ararium Christi, ut ex iis Deo foveretur, centuplum accepturus. Exheredat sanctum juvenem, cogitque ut coram Episcopo bonis cedat paternis. Naturae cupiditatis, terrenae sapientiae voces Franciscus

Tertiall.

700 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

non audit, sed divinæ Sapientiæ ipsum interiorius vocantis, & dicentis: *Omnis qui reliquerit domum, aut patrem aut matrem, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit . . . Qui amat patrem aut matrem plus quam me, non est me dignus . . . Omnis ex vobis qui non renuntiat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus . . . Sine ut mortui sepeliant mortuos suos: Tu autem vade & annuntia regnum Dei. . . Honorandus est pater, sed obediendum est Deo: Amandus est generator, sed præponendus est Creator . . . Ego ad Evangelium te voco, ad aliud opus mihi necessarius es . . . Per calcatum perge patrem, specis oculis ad vexillum crucis evola. Solum pietatis genus est hac in re esse crudelem. Cogit ipsum pater ad cedendum hereditate coram Episcopo: Non reluctatur Franciscus, rejectis etiam vestibus, omnia concedit patri, ut sanctam paupertatem in facie Ecclesiæ sponfam ducat. Unde sufficiens ad enarrandam felicitatem ejus matrimonii, quod Ecclesia conciliat, & confirmat oblatio, & obsequat benedictio, Angeli renunciant, Pater (coelestis) ratio habet? Matrimonium æqualitatem inter contrahentes postulat. Amor æquales invenit, aut facit. Franciscus ut dilectæ paupertati tanquam sponsæ conjugatur, fieri vult æquè pauper ac ipsa paupertas. Nullum aliud patrimonium desiderat quam Christi paupertatem, cum S. Ambrosio dicens: *Memento ergo paupertas illius patrimonium est: Et cum Jeremia in persona Christi: Reliqui domum meam, dimisi hereditatem meam. Elias igneo curtu raptus insensum ferebatur, donec pallium Eliæ discipulo dimisit: Statim verò atque terrene hoc impedimento exoneratus est, subito ab ejus oculis evanuit. Elias ad calorum regna festinans, ire non potest cum pallio, sed mundi in mundo vestimenta dimisit. S. Franciscus, Elias ille novæ Legis, ad perfectionis viam vocatur, imò rapitur ardoribus divinæ charitatis. Verùm consi-**

Matt. i. 29.

Matt. 10. 27.

Luc 14. 31.

Luc. 9. 60.

S. August.
Serm. 260.
alibi 7. De
Verbis Dom.
S. Hieron.
Epist. 1.Tertullian.
lib. 1. Ad
Vocat. 4. ult.

Ierem. 17. 7.

S. Hieron.
Epist. 2.

IN FEST. S. FRANCISCI AS. CONF. 701

derans terrena bona suæ elevationis impedimento esse, illis solemniter renunciat, ipsaque vestes patri dimittit: *Franciscus ad calorum regna festinans ire non potest cum pallio, sed mundi in mundo vestimenta dimisit. Hunc omnibus mundi rebus exiit caritas, ut solum Christum sit indutus, ut sit solo Deo dives. Deus meus, & omnia. Non ait, ut Apostoli: Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, quid ergo erit nobis? Nullam aliam vult mercedem præter Deum suum. Quid enim mihi est in celo, & à te quid volui super terram? Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum. Hic est amor castus & purus. Factum est cor castum. Gratis jam amator Deus. Non ab illo petitur aliud premium . . . Quid ergo? Nullum premium Dei? Nullum præter ipsum. Premium Dei, ipse Deus est. Hoc amat, hoc diligit, si aliud dilexerit, non erit castus amor. Cum paupertate societatem ita individuum inicit Franciscus, ut una cum ipsa paupertate res factus esse videatur, sicut sponsus & sponsa sunt una secundum vim persona. Hinc Angeli ipsi Senas cuncti occurrentes, his verbis illum salutaverunt: *Bene veniat Domina paupertas.* De S. Francisco idem dixerim, quod de S. Basilio Gregorius Nazianzenus: *Divitiæ illi erant nihil habere, & Crux cum qua sola ipsius vita versabatur.* Nihil habens, omnia habet, quia Deo plenus est, & Christo similis, qui *Intus dives, foris pauper; latens Deus in divitiis, apparens homo in paupertate.**

S. August. in
Psal. 72.

Oret. 21.

S. August.

S. August.
lib. 1. cons. A.
eodem. cap. 1.

II. *Sapiens eo beatus, cum ab omnibus involucribus corporis mentem, quantum potest, evolvit, & seipsum in semetipsum colligit, & in se atque in Deum semper tranquillius intendit* (ait S. Augustinus.) Hoc principium probat perfectam humilitatem veræ sapientiæ semper esse comitem. Siquidem ex Dei & sui ipsius cognitione oritur humilitas. Hanc exemplo suo docet sanctus Franciscus: *Cata ipsius virtus est. Humilior sit semetipsum. Christus Jesus sacrificium gloriæ suæ obulit Patri per*

702 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

humilitatem, quam ab Incarnatione sua usque ad crucem docuit: Vitæ suæ sacrificium obtulit per mortem, quam in cruce subiit. Sed hoc inter utrumque sacrificium discrimen est, quod auctor ipse non fuit mortis suæ, tamen liberrimè, & proposito gaudio eam passus sit; non enim occidit se ipsum: sed auctor fuit humiliationum suarum. *Humiliavit semetipsum.* Salvatorem nostrum imitatur Franciscus: Non solum contemptum patitur & contumelias, sed amat, quarit, & sibi procurat. Non vult agnosci ut sanctus, ut penitentia & mortificationis exemplar, sed seipsum peccatorem miserimum, & omnium peccatorum maximum proficitur, ad patibularem locum congregato populo se trahi iubens, & fune de collo pendente se publicè accusans quasi voluptarium hominem & nimiam carnis suæ curam gerentem, quèd febris quartana vexatus & extenuatus, aliquid de consueta abstinentiæ & jejuniorum austeritate remisisset. *Adulus non gessit agnosci, sed contumeliosus insuper sibi est.* Quod de Christo dixit Tertullianus, de Francisco Christi imitatore dicere liceat. Summam Ordinis sui Præfecturam administrare compulsius à Summo Pontifice, auctoritate sua utitur ut subditos suos cogat sibi imperare ut inferiori, ut Novitio. Filium Dei imitatur, qui Joseph & Mariæ subdi voluit, ut humilitatis & obedienciæ exemplum nobis præberet. *Et erat subditus illis.* Pusillanimitati & infirmitati illa humilitatis Francisci portenta potius quàm exempla qui tribuunt, impii sunt. *Non utique infirmitatis, sed pietatis ista subjectio est.* Sacerdotio se indignum existimat, in Diaconorum ordine toto vitæ decursu manet, ad quem nec se promovendi consensisset, nisi ad prædicandum Evangelium sacra illa ordinatione fuisset opus. Quia humilitas illum ad mortem usque victimam fecit, ideo ad Sacerdotii dignitatem promovendi non patitur. Unum offerre vult Domino sacrificium humilitatis & laudis, in ara cordis, igne fervida charitatis. Humi-

Tertull. lib. de
Patientia.

S. Ambros.
in Luc.

S. August.

IN FESTO S. FRANCISCI AS. CONF. 703

litas ab ejus animo ad nomen ipsum & habitum diffunditur. Minor omnibus, & discipulos suos Fratres Minores vult appellari. Humilitatem prædicat, superbiam damnat ejus habitus. *Et si eloquium conticefecit, ipse habitus sonat.* Sic denique auditur, dum videtur. *De occurso suo vitia suffundit.* Tertull. lib. De Pallio.

111. Felicitatem suam in Christi cruce ac vulneribus collocat S. Franciscus, cum Apostolo dicens: *Vivo ego, jam non ego, vivit vero in me Christus. . . Ego signata Domini Jesu in corpore meo porto.* Sacrorum impressione stigmatum fit imago Christi Jesu crucifixi, sicut primus Angelus erat imago Creatoris. *Tu signaculum similitudinis, perfectus decore, plenus sapientia, in deliciis paradisi Dei fuisti.* Franciscus, inquam, Christi crucifixi spirans imago est: *Tu signaculum similitudinis.* Pulchritudinem hominis Dei in roseo passionis ejus colore positam participat; *Perfectus decore: Sapientia ejus luminibus coruscant: Plenus sapientia.* Passionis ejus sensum, & vulnerum dolores pro deliciis habet: *In deliciis paradisi Dei fuisti.* Ejus anima virtutibus omnibus, velut lapidibus pretiosis ornata est: *Omnis lapis pretiosus operimentum tuum.* Caritas ejus ut aurum purissimum præ cæteris splendescit: *Aurum opus decoris tui.* Vulnera Christi Francisco præparata sunt ut amoris ipsius præmium: *Foramina tua præparata in die conditionis tue.* Cherubim denique in cruce extensus est in monte sancto, & ad Fidelium protectionem paratus: *Tu Cherub extensus & protegens in monte sancto Dei.* Patitur in corpore suo, quod defuit passioni Christi. Ferro lanceæ confossum & apertum est Christi crucifixi latus, sed dolorem vulneris illius non pertulit, cum jam mortuus esset. Dolorem simul cum vulnere per biennium passus est Franciscus, ut verè dicere possit: *Gaudeo in passionibus, & adimpleo quæ de sanctis passionum Christi in carne mea, Non clavis, non malleis, non laeça, non tortoribus, non ulla vi exte-* Coloss. 1. 24.

Tertull. lib.
De Pallio.

Eccl. 21. 12.

P sal. 21. 17

na opus est ut Christi vulnera corpori Francisci imprimantur, sed solo caritatis igne sicut solo igne opus est ut cera liquefiat, & sigilli caracteres recipiat. *F. altum est cornum tanquam cera liquefcens.* In meditatione ferventi passionis Christi divinus ille exardescit ignis. De beata Virgine Christo crucifixo compariante ait S. Bonaventura: *Apicio, o Domina, cor tuum, & id non est cor; sed myrrham, absinthium, & fel video. Quare matrem, & invenio spina, flagella, vulnera, quia tota conversa es in ista.* De Seraphico Patriarcha dicamus: Quarto Franciscum, & intueor crucifixum & vulnera, quia per caritatem perfectissimam totus conversus est in ista. De illo dicamus, quod de Gnostico suo, id est, perfecto & sapiente Christiano S. Clemens Alexandrinus ait: *Cum Domino cohabitans, eoque familiariter utens, in Spiritu permanet... Mundus corde, mundus carne, sanctificatus sermone... Is crucem Domini circumferens, Domini sequitur vestigia, tanquam Deus, efficitur sanctus sanctorum.* Ex una parte Christum crucifixum, ex altera parte S. Franciscum Christi crucifixi stigmatibus insignitum, intuitibus falli proclive esset, unumque pro altero accipere, adeo similes sunt, nisi Francisci humilitas adorare fortè volentes iidem verbis prohiberet, quibus olim S. Joannem Angelus: *Vide ne feceris, confervus enim tuus sum.*

Lib. 2. Strom. P. 106.

Apocal. 22. 9.

Sapientiam inter perfectos docuit S. Franciscus: Illud non solum audire & admirari debemus docentem, sed ejus exempla imitari. Christiani omnes rebus temporalibus in preparatione animi renuntiare debent, pauperes esse spiritui, quætere primum regnum Dei & justitiam ejus, non inhætere temporalibus bonis, illis uti secundum Deum, ut instrumentis bonorum operum, non frui; apud instar mellis supervolitantium, ne hærentes necentur, terrenis rebus supervolitare; & æquo animo ferre bonorum temporalium jacturam, potius quam à caritate Christi excidant. Humiles esse debemus, ut sanctus

Sanctus Franciscus, non solum humilitate cognitionis, sed affectionis; non solum humilitatem ore tenus profiteri, sed humiliactiones, contemptum, contumelias æquo, immò & læto animo pati; nos ipsos abnegare, Christum sequi, crucem nostram ferendo. Aliter enim salvi esse non possumus. *Quod crux fuit Christo, hoc Terrib. est Baptisma Christiano.* Per Baptisimum complantati sumus similitudini mortis Christi, conspulti Christo in Baptismo: Per Baptisimum contraximus obligationem patiendi, sicut Christus in cruce passus est: Et sicut vita ejus in cruce erat vita patiens, & vita moriens, sic tota vita Christiani debet esse vita penitens, vita patiens, vita mortificata, vita ejus cui mundus crucifixus sit, & ille mundo.

IN FESTO OMNIUM SANCTORUM.

Vos estis cives Sanctorum, & domestici Dei.
Ephes. ij. 19.

I. **U**Na est Sanctorum in cælis cum Christo regnantium, in Purgatorio patientium, & in terris militantium civitas: *Jerusalem que edificatur ut civitas, cujus participatio ejus in idipsum.* Civitas sancta, Jerusalem nova, sedes Religionis æternæ, cujus templum sinus Patris, Sacerdos & victima Filius Dei omnium membrorum suorum unione perfectus, ignis æternum illud holocaustum consummans & conlectans, Spiritus Sanctus. *Civitas hæc aurum mundum simile vitro mendo: & fundamenta muri civitatis omni lapide pretioso ornata. Dominus Deus omnipotens templum illius est. Et civitas non eget sole neque luna, ut luceant in ea, nam claritas Dei illuminavit eam, & lucerna ejus est Agnus. Sol civitatis cælestis Deus ipse, quem Sancti videbunt ut in se est,*

P sal. 121. 1.

Y y

1. Ioh. 3. 7. similes ei effecti. *Cum apparuerit, similes ei erimus, quia videbimus eum sicuti est.* Visio humanitatis sanctissimæ Christi solis iustitiæ, in quo inhabitat omnis plenitudo divinitatis, sanctos æternum lætificabit. Hæc lucerna est adoranda, in qua lucet increatæ lumen Veritatis, quæ Sancti illuminantur, pascuntur, & vident thesaurum omnes sapientiæ & scientiæ Dei absconditos in Christo Jesu. Cælestis illa civitas, æternum est Tabernaculum Dei cum hominibus, & habitabit cum eis. *Et ipsi populus ejus erant: Et ipse Deus cum eis erit eorum Deus.* Quod bonum iis deesse potest, in quibus Deus habitabit eâ familiaritate quâ pater convivit filijs, eâ sapientiâ, potentiâ, bonitate, quâ Rex optimus subditos regit; eâ majestâte, liberalitate, magnificentiâ, quâ Deus qui se creaturæ suæ totum quantum est communicat, tamque in divina sua unitate consummat. In hac civitate nullum erit quod timeatur malum. *Absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum; & mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra, quia prima abierunt.* Nullæ veteris Adami reliquiæ in Sanctis supersunt, in adoptionem perfectam filiorum Dei quoad animam immutatis, & secundum corpus in beata resurrectione immutandis. *Et dixit qui sedebat in throno: Ecce nova facio omnia.* Nullum bonum Sanctis in cælesti illa civitate deerit: *Ego sitiens dabo de fonte aqua viva, gratis.* Inebriabuntur ab uberitate domus Dei, & torrente voluptatis suæ potabit eos, quoniam apud illum est fons vitæ, & in lumine ejus videbunt lumen. Omne bonum possidebunt, qui Deo fruuntur. *Qui viderit, possidebit hæc, & ero illi Deus, & ille erit mihi filius.* Nec exprimi, neque cogitatione comprehendere potest Sanctorum felicitas, ex Dei visione, amote, fruitione, gaudio, adoratione, ac laude sempiterna. *Quod oculis non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus iis qui dili-*

Apocal. 21.

Apocal. 21.

Psal. 118. 9.

Apoc. 21. 7.

1. Cor. 2. 9.

INFEST. OMNIUM SANCTOR. 707
gunt illum. Ut filii Dei erunt, eujus Regni non crit finis, cum illo *Regnabunt in sæcula sæculorum.*

II. Siquidem Sanctorum cives sumus, vocati in partem sortis Sanctorum, & ad sancta civitate Sion, in quâ videtur Deus, peregrinamur in hac vitâ & exules sumus, eam desiderare debemus, ad eam suspirare, ad eam continuò tendere, omnia studia operaque nostra ad eam referre, temporalibus rebus non inhætere; beatorum actiones in hac vita præoccupare debemus, Deum semper præsentem fide intuendo, laudando, amando. (*Lib. 1. Theolog. Dogm. & Moral. Quest. 2. Art. 15. §. 9. n. 3. 4. 5. & 6.*)

III. Ut ad sanctam illam civitatem, ad gloriam Sanctorum aliquando perveniamus, media eligenda sunt quæ Christus præscripsit, via sequenda est quæ monstravit. Amplectenda est cordis paupertas & humilitas; temporalibus opibus & honoribus affectu saltem renuntiandum est. Nemo Regnum cælorum possidebit, nisi hoc saltem modo pauper fuerit. *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum.* Sine divites Christiani: *Si Christiani sunt, pauperes sunt.* In comparatione divitiarum cælestium, quas sperant, omne aurum arenam putant; non extolluntur, liberaliter tribuunt pauperibus, student divites fieri operibus bonis ut apprehendant veram vitam. Exercenda est mansuetudo, ira cohibenda, omnis odii amaritudo ejicienda ex corde, affabilitas & humanitas erga omnes exercenda, infirmorum defectus tolerandi, nulli malum pro malo reddendum, non convitium pro convitio; sed benedictio pro maledicto, pro injuria beneficium, ut vincamus in bono malum. *Terra viventium, in quâ speramus hæres Domini videre & vidento possidere, nemo hæres erit, nisi qui Christianam mansuetudinem in hoc mundo exercuerit. Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram.* Mortalis hæc vita in luctu & tristitia secundum Deum agenda est, in

Apoc. 21. 5.

1. Coloss. 1.

Math. 5.

S. Aug. 8.

in Psal. 118.

Psal. 118. 11.

708 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.
penitentia, in lacrymis pro peccatis nostris & aliorum, in fastidio gaudiorum mundi, & voluptatum sæculi. Solatium enim æternum nemo recipiet, nemo in gaudium Domini intrabit, qui cum mundo gaviſus fuerit *Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur.* Luctus temporalis est, momentaneus est: gaudium æternum erit. *Et gaudium vestrum nemo tollet à vobis.*

Eſurire & sitire iustiam oportet, ut satiatur Anima nostra, quam non implebit quicquid Deo minus est: Iustitiæ opera studio & ardore vehementi exercere: Majorem semper iustitiam desiderare, seu incrementum caritatis in nobis; ut *Qui iustus est, iustificetur adhuc.* Qua fame & siti languens Iſaias ita Deum compellat: *Anima mea desideravit te in nocte: sed & spiritum meo in præcordiis meis de mane vigilabo ad te.* Qui sic eſuriunt & sitiunt; vel etiam qui famem & sitim, aliaque incommoda propter Deum patiuntur, edent de ligno vitæ, quod est in paradiso Dei, & bibent de fonte vitæ: Eorum desiderium bonis replebitur, satiabuntur cum apparuerit gloria Domini. *Satiabor cum apparuerit gloria tua.* Qui verò bonis temporalibus, deliciis & voluptatibus sæculi saturantur, iustitiæ & mandatorum Dei immemores, æternum eſurient. *Beati qui eſuriunt & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur.* Misericordias Domini illi soli æternum cantabunt, qui misericordes fuerint, miseris & calamitatibus proximi compatiendo, subveniendo fratrum necessitatibus cum spiritalibus, tum corporalibus; elemoſynas erogando, & injurias condonando. *Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.* Et quis salvaretur, sine Dei misericordia? *Va enim etiam laudabili hominum vita, si remota misericordia discutias eam, Domine.* Novæ Jerusalem cives esse non possumus, nisi cor mundum à peccatis, & rerum terrenarum affe-

Apoc. ult.

Iſai. 26. 11.

Psal. 16. 25.

S. August. in 409. serm.

IN FESTO OMNIUM SANCT. 709

ctioe inordinata habuerimus. *Non intrabit in eam aliquid coinquatum... Quis ascendet in montem Domini, aut quis stabit in loco sancto ejus? Innocens manibus, & mundo corde.* Nulla opera Deum promerentur, nisi ex mundi cordis radice oriantur. *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Vitam æternam non possidebunt in luperna Jerusalem, nisi hæredes Dei & cohæredes Christi. Nulli hæredes, nisi filii. Nemo filius Dei, nisi pacificus. Illi verò sunt pacifici, qui omnes animi sui motus componentes & subijcientes rationi, sunt regnum Dei; qui *cum omnibus hominibus, si fieri potest, pacem habent* & sœvent, nemini dantes ullam offensionem, qui dissensiones, odia, contentiones, lites extinguere student pro viribus; qui homines peccatores verbis & exemplis urgent ut Deo reconciliantur. *Beati pacifici, quoniam filii Dei vocabuntur.* Patientiæ denique in tribulationibus præmium est Regnum cælorum. Ad illud per crucem pervenitur: Ad illud nos perducunt persecutio- nes propter iustitiam nobis illata, si illas patienti & hilari animo propter Christum toleremus, ad vitam etiam nostram devovendam parati, ne ab ejus caritate separemur. *Beati qui perfectionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est Regnum cælorum.* (Vide Lib. 1. Theolog. Dogm. & Moral. Quæst. 2. Art. 13. §. 9. n. 1. & 2.)

IV. Qui civitatis alicujus municipes esse volunt, colere debent ac revereri cives nobiliores, honoratiores, & gratiores Principi; potentiorum benevolentiam ac patrocinium sibi conciliare; sapientum proborumque mores imitari. Si igitur Sanctorum cives esse velimus, debemus illos colere ac venerari ob excellentiam; invocare ob potentiam & gratiam quæ valent apud Deum; & caritatem quæ erga nos afficiuntur: Imitari denique eorum sanctimoniam ac virtutes. (De cultu religioso Sanctorum videlicet Lib. 4. Theolog. Dogmat. &

Y y ij

Apoc. 21. 17.

Rom. 12.

710 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

Moral. Cap. 3. Art. 2.) Sancti caritate, non servitute colendi. (*Ibidem.*) Sanctorum memoriam triplici ratione colimus. (*Ibidem.*) Sanctorum invocatio pia atque utilis, (*Art. 4. ejusdem Capituli*) Sancti cum Christo regnantes pro nobis orant, *De sua sorte securi, de nostra salute solliciti.* (*Ibidem.*) Sanctorum invocatio Christi mediatoris dignitatem & gloriam non imminuit (*Ibid.*) Debemus Sanctos imitari; hic praeceps eorum cultus, Deoque maxime gratus; sic praeteritum Deum in sanctis ejus laudamus, cum intuentes exitum conversationis eorum, imitamur

S. Cyprian.
lib. de doct.

Hebr. 11.

S. August.
Serm. 335.
aliis 30. ex
Sirmundianis.

fidem, caritatem, humilitatem, castitatem, patientiam, mortificationem. Sancti nostris festivitatis non egent, quia in caelis cum Angelis gaudent: Congaudent autem nobis, si eos imitemur, nam *Honorare, & non imitari, nihil est aliud quam mendaciter adulari.* Ad hoc istae festivitates in Ecclesia constitutae sunt, ut per eas congregatio membrorum Christi admoneatur imitari Sanctos ejus. Haec est omnino festivitatis hujus utilitas, alia non est. Si enim nobis proponatur imitandus Deus, responderet humana fragilitas, Multum esse ad se imitari cum, cui non potest comparari: Si deinde ipse Domini nostri Jesu Christi ad imitationem nobis proponatur exemplum, qui propterea cum Deus esset, mortali carne vestitus est, ut hominibus mortalem carnem gerentibus insinuaret praecipuum & demonstraret exemplum: de quo etiam scriptum est,

1. Petri. 2. 21.

Christus pro nobis passus est, relinquens nobis exemplum, ut sequamur vestigia ejus: tamen & hic adhuc responderet humana fragilitas, Quid simile ego & Christus? Ad tollendas igitur omnes exultationes infidelis infirmitatis, Sanctorum exempla nobis proposita sunt. Quis est, quem pudeat dicere, Impar sum Deo? Plane impar. Impar sum Christo? Etiam mortali Christo impar. Petrus hoc erat quod tu, Paulus hoc erat quod tu, Apostoli & Prophetae hoc erant

IN FESTO OMNIUM SANCT. 711

quod tu. Si piget imitari Dominum, imitate consecutum. *Præcessit agmen servorum, sublati est excusatio pigrorum.* Postremum adhuc dicit, Impar sum Petro, impar sum Paulo. Impar es rutiliciti? *Coronatur rusticitas, non excusatur vanitas.* Postremum impar es pueris, impar es puellis?

V. *Vos estis cives Sanctorum, & domestici Dei.* Inter cives societas, amor, communio esse debet. Inter Sanctos in caelis regnantes, & iustos in terris milantes suavissima societas, mutuus amor, sacrum commercium, & communio bonorum intercedit. De communionem Sanctorum lege *Lib. 1. Theolog. Dogmat. & Moral. Quaest. 2. Art. 10. §. 11.*

IN COMMEMORATIONE FIDELIUM DEFUNCTORUM.

Sancta & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut à peccatis solvantur. 1). Maccab. 12.

Fidelium omnium Defunctorum commemoracionem instituit Sancta Mater Ecclesia, 1. Ad fidem nostram de Purgatorio confirmandam; 2. Ad caritatem nostram erga Animas Purgatorii poenis cruciatus accendendam; 3. Ad vigilantiam nostram excitandam, ut peccata, etiam venialia, summo studio vitemus, & divinae justitiae in hac vita satisfaciamus, ut à poenis Purgatorii liberemur, vel ut non ita diu in Purgatorio detineamur.

I. Necessaria est satisfactio poenitentibus ad Deum placandum, & poenam temporariam redimendam, cujus debitum post remissionem culpae saepe manet. (*Lib. 2. Theol. Dogm. & Moral. Tract. de Sacram.*

712 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

Pœnit. Cap. 6. Art. 2.) Pœna temporalis peccato veniali debita, vel hęc, vel in Purgatorio luenda. (*Lib. 3. De Peccatis, Cap. 3. n. 5.*) Quę Purgatorii pœnæ? (*Ibidem.*) Eucharistię sacrificium pro fidelibus in Domino mortuis, nondum tamen plenę expiatis, sed in Purgatorio detentis, ritę juxta traditionem Apostolicam offertur. (*Libro 2. Tract. De Sacramento Eucharistię Cap. 6. Art. 3. Propositione ne 4.*)

II. Quę rationes movere nos debent ut pro Animabus Purgatorii oremus? (*Lib. 5. De Oratione, Cap. 1. Art. 7. n. 8.*) Inanes pompę funebres sumptus, qui defunctis nihil profunt, vitandi: Altaris sacrificio, precibus, eleemosynis, succurrendum illis est. Superfluum exequiarum apparatus negligamus, quem non instruit Misericordiã, sed inanis gloria. Cessemus ab hac insana diligentia, sed eam morientium curam habeamus, quę & nobis & illis conferrat ad gloriam Dei. Largas pro eis eleemosynas faciamus, mistamus eis pulcherrima viatica. . . . Hęc sunt funera pulcherrima, hęc & remanentibus, & obeuntibus proficiunt. Si ita sepeliatur, in resurrectione clari apparebimus: quod si curato corpore animam neglexerimus, multa illic gravia perpetiemur, & multum ridebimur. Non enim parva est ignominia nudum & inopem virtutum hinc migrare: neque corpus insepultum proiecsum adeo ignominiosum videtur, ut anima tunc carens virtutibus: hanc vestimentis vestibus semper duraturis. Hęc S. Hieronymus confirmat ad Pammachium scribens de morte Paulinę uxoris. Ceteri, inquit, mariti super tumulos conjugum spargunt violas, rosas, lilia, floresque purpureos, & dolorem pectoris his officiis consolantur. Pammachius noster sanctam favillam ossaque venerandę eleemosynę balsamis rigat: his pigmentis atque odoribus fovet cineres quiescentes, sciens scrip-

S. Chrysost.
Hom. 74. in
Ioan.

S. Hieron. E.
pist. 24.

IN COMMEM. FIDELIUM DEF. 713

tum: Sicut aqua extinguit ignem, ita eleemosyna extinguit peccatum. Sanctę Matris Augustini Monica fidem & pietatem imitemur, quę imminente die obitus sui non iussit corpus suum sumptuose conteri, non conditi aromatibus, non monumentum electum concupivit, aut curavit sepulcrum patris, Sed tantummodo memoriam sui ad Altare fieri desideravit, unde seivret dispensari viciniam sanctam, qua deletum est chirographum quod erat contrarium nobis. Imitemur Augustini pietatem, qui pro illa offerri curavit Deo sacrificium pretii nostri, & ferventissimas ad eum preces fudit ut illi peccata dimitteret post regenerationem contracta; & amicorum Sanctorum preces parentibus suis defunctis pia sollicitudine procuravit. Et inspira, Domine meus, Deus meus, inspira servis tuis fratribus meis, filiis tuis Dominis meis, quibus & voce & corde, & literis servio, ut quotquot hęc legerint, meminerint ad Altare tuum Monica famule tuę cum Patricio quondam ejus conjugę, per quarum carnem introduxisti me in hanc vitam &c. Preces pro defunctis parentibus, consanguineis, benefactoribus, amicis, debita sunt pietatis, grati animi, Christianę amicitię officia: maxime cum causę fortę simus cur in Purgatorio crucientur, & nostrã occasione peccata contraxerint, propter quę à Dei fruitione retardantur, & gravissimas pœnas luunt. Audiamus igitur animi compatiens affectu quasi voces illorum de Purgatorii divinę justitię carceribus, & lustralibus flammis ad nos clamantium: *Miseremini mei, miseremini mei, saltem vos amici mei, quia manus Domini tetigit me.* Eisque sacrosancto Altaris sacrificio orationibus, & eleemosynis succurramus.

III. Peccata venialia, etiam levia, non tamen negligenda. Nam & acervus frumentii minutissimis granis colligitur, & tamen onerantur inde naves: & si amplius onerentur, demerguntur. Unum fulmen dejecit

S. August.
lib. 5. Conf.
cap. 11. & 12.

Job. 19.

S. August.
Serm. 277. de
lib. de Divers.
sui 107. n. 12.
& 13.

aliquem, & occidit: sed & si pluvia sit nimia, minutissimis guttis tamen multos interficit. Illud uno ictu perimit, illa ex multitudine extinguit. Magnæ bestię uno morsu occidunt hominem: minutæ autem cum fuerint multæ congregatæ, plerumque interimunt, & talem perniciem inferunt, ut penes hujusmodi gens superba Pharaonis judicari meruerit. Navis in pelago fluctuans aquam admittit per rimas compaginis suæ: paulatim tamen adhibendo tenuem liquorem, facit multam collectionem, ita ut si non exhauriatur, navem opprimat. Sic & in ista vita habemus quosdam mortalitatis fragilitatisque nostræ rimulas, per quas intrat peccatorum de fluctibus hujus sæculi. Arripiamus scutellam ut sentinemus, ne demergamur. Sitella qua sentinam exhaurimus, oratio est, jejunium, elemosyna, injuriarum condonatio. Sed cautus esto: Adhuc enim in mari es. Nam cum hoc semel feceris, non sufficit, nisi perveneris trajecto isto mari ad illam patriæ soliditatem, & firmitatem, ubi nullis fluctibus quatiaris. Totâ vitâ penitentiam agamus, qui quotidie peccamus. Hic peccata nostra purgemus & puniamus, ne Deus illa in futuro sæculo puniat. Peccatum impunitum esse non potest: si peccatum impunitum remaneat, injustum est: ergo sine dubitatione puniendum. Hoc tibi dicit Deus tuus: Puniendum est peccatum aut à te, aut à me. Punitur ergo peccatum, aut ab homine penitente; aut à Deo judicante. Punitur ergo aut à te sine te, aut à Deo tecum. Quid est enim penitentia, nisi sua in se ipsum iracundia?

S. August.
Serm. 19. a.
lib. 4. ex e.
ditis à Sir.
mondæ.



IN FESTO S. CATHARINÆ VIRGINIS ET MARTYRIS.

Veni de Libano, sponsa; veni de Libano; veni, coronaberis. Cantic. iv. 8.

IN terrena militia prudenter ac fortiter pugnare sufficit ad gloriam promerendam, vicilicet non semper necesse est. Infelix enim esse potest, qui omnes strenui Ducis partes impleverit, qui prudenter prælium commiserit, fortiter sustinuerit. In militia verò Christiana vincere necesse est ad coronam promerendam: Semper enim vincit qui prudenter, fortiter, & perseveranter ad mortem usque dimicat. Hinc Deus de electis suis: *Electi mei non laborabunt frustra.* Hinc S. Joannes Dei Spiritu afflatus ait: *Omne quod natum est ex Deo vincit mundum.* Quot strenui milites, tot victores; quot certamina, tot trophæa. Tres hostes in mundo vincendi, errores, terrores, voluptates. *Vivis in mundo,* (inquit S. Augustinus) *tot impuris voluptatibus illecebrato, tot nefandis crudelitibus furioso, tot erroribus & terroribus inimico.* Catharinæ mentem erroribus idololatriæ seducere conatur mundus, argumentis & falsis ratiociniis Philosophorum: Catharinæ constantiam expugnare conatur mundus atrocitate tormentorum: Catharinæ puritatem inficere nititur mundus illecebris voluptatum. Verùm triplicem victoriam refert sancta Heroïna, triplicemque coronam promeretur. 1. Fidei & Christianæ Philosophiæ virtute mundum vincit cum suis erroribus. 2. Christiana fortitudine vincit mundum cum suis terroribus. 3. Incorrupta virginitate vincit mundum cum suis voluptatibus.

1. Scientiæ & sapientiæ magna vis est. *Melior est Sap. 6. 12.*

1. Pet. 16. 12.
1. Joan. 5. 4.

S. August.
Lib. de Civitate
Dei 6. 17

716 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.

Sapientia quam vires, & vir prudens quam fortis. Fides & Philosophia Christiana Catharina, victrix est secularis sapientiae, ethicaeque Philosophiae. Philosophos convincit puella; grandævos homines Christo parit virgo. Numinum falsitatem; totius cultus ethnici stultam superstitionem, Dei unitatem, Christi divinitatem, Christianae Religionis, mysteriorum fidei nostrae credibilitatem evidentem adeo firmis demonstrat argumentis; Philosophorum sophismata tanta fide luce, tam solidis tamque sapientibus responsis dissolvit, ut se debellatos fateantur superbi Philosophi, & ad obsequendam sanguine suo Christianae Religionis veritatem paratos. Idolum Dagon coram Arca foederis stare olim non potuit, sed ea praesente dejectum, contractum & contritum est. Sponsa Christi, Arca testamenti: Fidei illius virtute, verbi divini gladio mundus cum suis erroribus, idololatria in mentibus Philosophorum velut praesidio firmissimo vallata, expugnatur, deicitur, frangitur. Haec est victoria quae vincit mundum, fides nostra. Verè hæc Davidis verba usurpare Catharina potest: Super senes intellexi. Philosophos in novam parit vitam verbo & doctrina. Doctrix est enim disciplina Dei. Nascentem in iis fidem fovet, donec formetur in illis Christus, illique occurrant ut viri perfecti, mortem pro ejus nominis confessione fortiter subeuntes. Filios suos Christo immolat Catharina ut morte renascantur, occisione felicius ac gloriosius vivant. Sapientia filius suis vitam inspirat (inquit Sapiens.) Tertullianus legit: Sophia jugulavit filios suos: Sic Catharina virgo sapiens debellatis Philosophis vitam inspirat, eos ad Martyrium pro Christo suscipiendum disponens. Sapienter nique jugulavit, dum in vitam, & rationabiliter dum in gloriam... O parricidii ingenium! ô sceleris artificium, qua idcirco occidit, ne moriatur quem occideri... Solum autem jugulat filios suos, an & torquet divina

S. Hieron.

1. Joan. 5. 4.

Ecdi. 4. 12.

Tertullian.

IN FESTO S. CATHARINÆ V. ET MART. 717

Sapientia; Uram eos (inquit) sicut uritur argentum, Zachar. 13. 9. & probabo eos sicut probatur aurum: Utiq; per tormenta ignium & suppliciorum, per martyria fidei examinatoria. De felicibus illis Philosophis à Catharina debellatis, & ad Martyrii coronam perductis ac roboratis dici jure optime potest quod antiquus Pater de sanctis aliis Catechumenis dixit, qui proprio sanguine baptizati sunt: Nondum baptismum conscendi, sed inter Religionis principia consummati, & nondum manifestatis legibus Dei pleni, perventura usque ad caelos turris prius elevarunt fastigium, quam disponent fundamentum: Nondum Sacramentorum conscii, & in sacrificium jam praelati.

Apud S. Ambrosium prof. serm. in laudem S. Catharinae & Sociorum.

II. Catharina Christiana fortitudine vincit mundum cum suis terroribus. Carcer, fames, verbera, rota gladiis acutissimis armata, quod supplicii genus exquisitior Maximini crudelitas invenerat ad dilacerandum innocentis virginis corpus, frangere constantiam ejus non potuerunt. Immo fracta est orante virgine feralis machina, ejusque fragmenta in Maximini Ministros Dei impulsu ruentia, alios vulnerarunt, alios occiderunt, ut hoc omine significaretur illos rotas esse, quas prosperitas & favor Principis extollit, & Dei justitia vindex deprimit ac in infernum deicit, ut in illis impleatur Prophetica illa imprecatio; Deus meus, pone illos ut rotam. Vis comparationis in eo est posita, quod Rota ex his quae retro sunt extollitur, ex his quae ante sunt deicitur: Sic sunt omnes inimici populi Dei. Cum homines adversus feras pugnatos Romani in Amphitheatrum producebant, rota in loco certaminis posita erat, de qua scribit Cassiodorus: Haec machina ad infini mundi formata qualitatem, ipsos se offeri, illos timore discruciat. Rota Catharinae crucianda parata timore discruciat spectatores, invictae rotæ virginitatis speciem erigit & confirmat animum ad ictum gladii, quo Martyrium ejus consummandum est, fortiter

Psal. 12. 14.

S. August. in hanc Psal.

patiendum. Sacrum caput offert intrepida licitori, vitamque profundit cum sanguine, immo cum lacte, quod ex ejus vulnere loco sanguinis admirabiliter manat, in victoria ipsius & fecunditatis testimonium.

Judic. 4.

Jahel fortem illam feminam cogitate, quæ Sisaram ducem exercitus Regis Jabin lacte potum & soporatum percussit & occidit clavo in cerebrum ejus defixo. Lac ex Catharinæ vulnere manans, eloquentiæ illius symbolum est, cujus vi suavissima poti Philosophi Ethnici, qui ad eam convincendam & seducendam à Maximino vocati fuerant, & clavo timoris Dei confixi, ceciderunt ad pedes eruditæ & sanctæ virginis, Christumque publicè confessi, mortem gloriosam pro ejus nomine petulerunt. *Aperuit utrem lactis, & dedit eis bibere.*

Non modò Philosophos, sed & alios innumeros martyrii sui exemplo Christo parturivit Catharina, ideo pro sanguine lac fundit, quo eorum tenacem nutrit infantiæ. *Sicut modò geniti infantes lac concupiscunt.*

1. Petr. 2.

Simile prodigium lactis pro sanguine manantis in S. Pauli martyrio accidisse fertur. Cujus quidem prodigii duas offert rationes antiquus Pater. Præma petitur ex baptismi gratia in eo perseverante, cujus indicium est lactis candor & paritas. Secunda ex officio Patris & Doctoris Ecclesiæ. *De Pauli cervice, cum eam persecutor gladio percussisset, dicitur fluxisse magis lactis unâ quàm sanguinis, & mirum in modum sanctum Apostolum baptismi gratiâ in ipsa cade extirrisse splendidum potius quàm cruentum. Quæ quidem res in Sancto Paulo stupenda non est. Quid enim mirum si abundat lacte nutritor Ecclesiæ? De Catharina virgine idem jure optimo dici potest. Mirum in modum baptismi gratiâ in ipsa cade extitit splendida potius quàm cruenta... Quid mirum si abundat lacte nutritrix Ecclesiæ?*

Inter Serm.
S. August.
ultim. de Sacra-
mentis, nunc
in App. 201.

III. Dux sunt janæ peccati, voluptas & dolor:

Voluptas illicit, dolor impellit. Contra voluptates, necessaria est continentia: contra dolores, patientia. Hoc enim modo suggeritur humana menti, ut peccet: Aliquando dicitur, Fac, & hoc habebis: Aliquando autem: Fac, ne hoc patiaris. Voluptatem præcedit promissio, dolorem comminatio. Ut ergo habeant homines voluptatem, vel non patiantur dolorem, peccant. Ideo Deus contra ista duo, quorum est unum in blanda promissione, alterum in terribili comminatione, & promittere dignatus est, & terrere; promittere regnum caelorum, terrere de suppliciis inferorum. Dulcis est voluptas, sed dulcior Deus. Malus est dolor temporalis, sed peior est ignis æternus. Habes quod ames pro mundi amoribus, immo pro immundis amoribus. Habes quod timeas, pro mundi terroribus. Non solum mundi terrores Christiana fortitudine, sed etiam voluptates & amores incorrupta virginitate Catharina vicit. Ideo Angeli, quorum ad familiam seu ordinem virgines pertinere Tertullianus ait; In terris non nubendo, defamilia Angelica deputantur: sumus illius curant, & castissimum ejus corpus in Sinai montem efferunt ac sepeliunt, ut de factis ejus Reliquiis dicere liceat, quod de iustorum precibus ait S. Hilarius: Ambitioso Angelorum famulatu ac ministerio pervehantur. Cælum & terra inter se disceptare videntur de S. Catharinæ corpore. Carnem virginitate consecratam, & (si dicere fas est) angelificatam (ut loquitur Tertullianus de carne virginum,) angelificata caro: cælum sibi vindicat. Carnem in terris natam & nutritam terra pro jure suo repetit, ut quæ virtutum ejus academia fuerit, & certaminum theatrum. Deus litem componit, non divisio terram inter & cælum corpore, sed per Angelos clato & deposito in monte Sina, qui medius est inter cælum terramque locus. Ibi Deus legem suam per Angelos Moysi dedit: Ibi Catharina Doctrinæ dif-

S. August.
Serm. 232.
dicit de Di-
versis 44.

720 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.
ciplina Dei ab Angelis sepulta quiescit. Septem in monte Sina miracula edita sunt. Primum est visio Dei à Moyle in rubo ardente. Secundum, aquarum emanatio ex saxo quod Moyses virga sua percussit. Tertium, victoriæ de Amalecithis impetratio cum Moyses ibi manibus in cælum extentis Deum oraret, Josue in planitie pugnante. Quartum, Legis datio. Quintum, jejuniū & familiaris colloquū Moysis cum Deo per dies quadraginta. Sextum, Eliæ Deum in spiritu auræ tenuis loquentem audientis felicitas. Septimum, Mausolæum, immò potius trophæum Catharinæ Virginī ac Martyri sanctissimæ ab Angelis erectum.

Cum Catharina pugnandum, ut cum ipsa triumphare possimus. Mundum cum suis erroribus vincamus, ne secucantur sensus nostri & mentes nostræ, sicut serpens Evam seduxit astutiâ suâ. Evangelii lumen falsis mundi principiis opponamus, quibus morum disciplina corrumpitur. Mundum cum suis terroribus vincamus Christiana fortitudine, nullius nos advertitatis, incommodi, damni, aut mali cujusvis temporalis metus à divinæ legis observantia detreat. Mundum vincamus cum suis amoribus & voluptatibus: Concupiscentias malas Christianâ continentia vincamus. *Non regnet peccatum in vestro mortali corpore, ut obediat concupiscentiis ejus. Sed neque exhibeat membra vestra arma iniquitatis peccato: Sed exhibete vos Deo tanquam ex mortuis viventes, & membra vestra arma justitiæ Deo. Peccatum enim vobis non dominabitur. Non enim estis sub Lege, sed sub Gratia.* Id ergo nunc agitur, quamdiu est mortalitas hæc vita nostra sub gratia, ne peccatum, id est, concupiscentia peccati regnet in nostro mortali corpore. Tunc autem regnare ostenditur, si desideris ejus obeditur. Est ergo in vobis peccati concupiscentia, quæ non est permittenda regnare: Sunt ejus desideria, quibus non est obediendum, ne obedientibus regnet. Propter quod membra nostra

Rom. 6. 12.

IN FESTO S. CATHARINÆ V. ET MART. 721
nostra non sibi usurpet concupiscentia, sed sibi vindicet continentia; ut sint arma justitiæ Deo, ne sint iniquitatis arma peccato: Sic enim nobis peccatum non dominabitur. Non enim sumus sub lege, bonum quidem jubente, non tamen dante: Sed sumus sub gratia, quæ id quod lex jubet faciens nos amare, potest liberis imperare. *Ergo fratres, debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus. Si enim secundum carnem viveritis, moriemini: Si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis.* Tubâ canit divinus Apostolus, bellum in quo versamur ostendit, & ut acriter dimicemus, & hostes nostros mortificemus, ne ab eis victi spiritualiter moriamur, accendit. Qui sint verò isti hostes, satis evidenter expressit. Quos enim à nobis voluit mortificari, ipsi sunt, scilicet opera carnis. *Si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis.*

Rom. 7. 12.

IN FESTO DEDICATIONIS ECCLESIE.

Hodie salus domui huic facta est. Luc. xix. 9.

Solemnis Ecclesiæ Dedicatio, ejusque annua commemoratio nos docet, triplicem esse domum Deo consecratam: Nostrorumque erga illum officiorum pro triplicis hujus Dominus Dedicacione admonemur. Prima domus est Ecclesia Sancta Catholica à Christo fundata, & ex omnibus generibus congregata, in quam vocati sumus. Constructa illa est ex lapidibus vivis, qui lapides sunt omnes Christiani Catholici. *Et ipsi tanquam lapides vivi superedificamini, domus Spiritu-alis.* Fundamentum ejus idem est, qui fundator. *Fundamentum aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Christus Jesus.* Fundamentum

Fructus ex Ecclesiæ Dedicacione referendi.

1. Deo gratias agendas esse admonemur, qui nos in Ecclesiâ suam vocavit.

1. Petri. 2.

1. Cor. 3.

istud sursum est in cœlis ad Patris dexteram, cum terrenatum domorum fundamenta in terra sint. Ideo Christus fundamentum nostrum ibi positus est, ut sursum versus edificemur. Sicut enim terrenis molibus construendis, quarum gravia corpora non utique nisi ad ima devertunt, in uno ponitur fundamentum: Sic nobis è contrario sursum est positus lapis fundamentalis, ut sursum nos rapiat etiam pondere caritatis. Ecclesiæ Christianæ fundationem indicant sacre ceremoniæ in Dedicatione Templi materialis ab Episcopo usurparæ. Duodecim cruces in parietibus Ecclesiæ intrinsecus depinguntur per circuitum, & candelæ duodecim cereæ ad caput cujuslibet crucis accenduntur. Quo ritu significatur idololatriæ destructio per Christum Episcopum animarum nostrarum, & crucis Christi erectio super idololatriæ ruinis in toto orbe, Fideique lumen in cordibus hominum accensum per duodecim Apostolorum prædicationem, quibus Christus ipse dixit: *Vos estis lux mundi.* Templum ter circuit & aspergit Episcopus, foreque pulsât, impelloque signo crucis cum baculo Pastoralis super liminate in olio, intrat, & pacem Domui adprecat. Quo ritu significatur Christum per tres annos Judæam circuivisse, ut Synagogam in Ecclesiam mutaret, pulsasse ad ostium predicatione sua & miraculis: Ipsam demum asperxisse sanguine suo. Postquam verò à mortuis resurrexit, in Ecclesiam congregatam in cenaculo solus ingressus est, dans pacem Discipulis: *Pax vobis.* Missi deinde Apostolos ut mundum univèrsam circumirent, prædicando Evangelium & verbum crucis, aspergendo sancto Baptismate, pulsando frequentibus signis, pacem æternam annuntiando filiis pacis. *Gratia vobis & pax.* Postea Episcopus describit Alphabetum Græcum & Latinum in cinere sparso super pavimentum Templi in modum crucis. Quo Ritu significatur Evangelium per univèrsam mundum ab Oriente in Oc-

S. August.
Serm. 397.
alibi 16, inser
additis à Pa-
visitationis.

cidentem his præsertim linguis prædicatum. Reliquiæ Sanctorum per Ecclesiæ circuitum solemnè Processione circumferuntur, & in Altari reconduntur. Quo ritu significatur Ecclesiam sanguine Martyrum crevisse, fidem eorum passionibus & morte confirmatam: Pace demum Ecclesiæ post atrocissimas persecutiones redditâ, Altaria super eorum sepulchra erecta fuisse, & Tempa in eorum memoriam Deo consecrata; ut cognoscant omnes quòd Pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum ejus. Episcopus Cruces sancto chrismate inungit, tum in Altari, tum in parietibus Templi. Quo ritu significat crucem suavem factam esse vocatis in Ecclesiam Judæis ac Gentilibus per gratiam Spiritus Sancti in eorum cordibus diffusam. Hujus Ecclesiæ Dedicatione perficitur in fine sæculi. In ædificatione labor est, in dedicatione lætitia. *Dum ceduntur de montibus lapides, & ligna de sylvis, dum formantur, dolantur, coaptantur, labor & cura est: Cum autem perfecti aedificii dedicatio celebratur, gaudium & securitas laboribus curisque succedunt. Sic etiam aedificatio spiritualis, cuius habitator Deus, non ad tempus, sed in æternum erit; diem ex infideli vita homines segregantur ad fidem; dum quicquid in eis non bonum atque peruersum est, amputatur & caditur; dum sunt apte, pacifice, pieque junctura; quantæ tentationes timentur, quantæ tribulationes sustinentur? Cum verò advenit dies dedicationis domus æternæ, cum dicitur nobis. Venite benedicti Patris mei, percipite regnum, quod vobis paratum est ab origine mundi: Quæ illa exsultatio, quæ securitas erit? Cantabit claritas, nec compungetur infirmitas. Tunc adimplebitur Propheticum illud oraculum: Convertisti plantatum meum in gaudium mihi: Conscidisti saccum meum, & circumdediti me lætitia: Ut cantet tibi gloria mea, & non compungar. Gratia Deo agenda sunt in Festo Dedicationis materialis*

Psal. 111. 11.

S. August.
Serm. supra
laudat.

Math. 13. 14.

Psal. 12. 11.

Templi in quod congregamur ad recipienda Sacramenta, ad verbum Dei audiendum, ad Sacrosanctum Sacrificium, laudisque divinas, quod nos ad Ecclesiam Catholicam vocaverit, ejusque membra per baptismum non effecerit. En primum fructum, quem ex Dedicationis Ecclesie celebratione referre debemus.

Secundò, Ecclesie Dedicatio, annuaeque ejus celebrationis nos admonet reverentiae quam Templis debemus, quae sunt *Domus orationis*. Unde in Dedicacionis Officio repetitur illud Jacob Patriarchae: *Veni Dominus est in loco isto . . . Quam terribilis est locus iste! Non est hic aliud nisi domus Dei, & porta calis.* De Reverentia Templis debita lege Lib. 5. Theolog. Dogmat. & Moral. Cap. 1. Art. 9. §. 6. 7. & 8.

Si quis cadaver putridum circumferens per civitatem vagaretur, nonne omnes eum fugerent? Hoc de te cogita, qui animam peccatis obrutam atque mortuam circumducis, quod quidem multò gravius est. Quomodo cum tantis sordibus fertur male intus aleas, in Ecclesiam & Tempia sancta venire audeas? Nam si quis mortuum in Regia obruerit, is ultima supplicia luet: Cogita tu quam acerba pena vexaberis, qui atria hac adire sancta, & obsceno fœtore implere non erubescis. Imitare mulierem peccatricem, quae pretioso Christi pedes unxit unguento, & bono totam domum replevit odore: Cujus tu contrarium in hac domo facis. Quid enim refert, si tu fœtorem non sentis? Hoc enim incurabilis maxime morbi signum esse videtur, & eo difficilioris quo humana corpora corroduntur & fœtēt: Illa enim agritudo saltem aliquo sensu à laborantibus percipitur, nec culpatur, sed misericordiam digna videtur: Hec vero sensum tuum fugit, & odio atque punitione digna est. Audi quod Ecclesia canit: *Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo.*

3. Admetet nos Ecclesie Dedicatio reverentiae Templis debita. Genes. 28. 16.

S. Ioan. Chryso. Hom. 74. in Matth.

Psal. 140. 2.

Quod si non incensum, sed grave olens fumus abs te ascendat, quibus supplicii dignus eris? Quis autem iste fumus est tam gravis, tam molestus? Multi ad formas mulierum aspiciendas in Ecclesiam veniunt: Quomodo non undique fulmina vibrantur, quomodo cuncta funditus non everuntur? Hec enim non fulminibus solum, sed gehenna supplicio dignissima sunt. Mulierum speciem curiosus in Ecclesia perscrutaris, nec horrescis tantum templum Dei afficiens contumelia? Prostitulum-ne tibi videtur Ecclesia, & foro ignobilior? Nam in foro erubescis, etiam times ne quis te videat mulierem sellari: In Ecclesia verò Dei, cum ipse Deus te alloquatur, & ab istis deterreat, eo ipso tempore maxime fornicationi ac adulterio vacas, quò tibi magna voce innotatur ut ab his fugias: Nec horrescis, nec stupes. . . Sanè melius esset cecus aut aliter aegrotus esse, quam sic oculis abui.

Primis Christianismi sæculi privata domus erant Ecclesie, ob sanctimoniam & modestiam inhabitantium: Nunc autem Ecclesia domus instat privata & profana Christianis est: Imò deteriore loco habetur: Cum tamen sit *Locus Angelorum, regnum Dei, ipsum calum*. Quomodo ergo si calum hic demissum esset, etiamsi patrem videres, etiamsi fratrem, ne auderes quidem alloqui: Ita hic ne aliud quidem loqui oportet præter spiritualia, Christum in Sacramento Eucharistiae præsertim fide respice, circumstantes & adorantes Angelorum Choros. . . *An non habetis domos ad comedendum & bibendum (aiebat S. Paulus) An Ecclesiam Dei contemnitis? Dixerim ego, An non habetis domos ad nugandum & confabulandum? An Ecclesiam Dei despicitis, & eos etiam corruptis, qui volunt esse modesti & quieti?*

Tertiò, Ecclesie Dedicatio, ejusque annua celebritas nos admonet nos esse Tempia Dei vivi in baptis-

Z z iij

S. Ioan. Chryso. Hom. 76. in 1. ad Corinthios.

1. Cor. 12. 21.

3. Admetet Ecclesie Dedicatio nos esse Tempia Dei.

726 INSTITUT. CONCIONAT. PARS III.
 mo Deo consecrata. Cavendum igitur ne Templum
 Dei in nobis mortali peccato polluamus. *Nescitis*
 quia templum Dei estis, & Spiritus Dei habitat in
 vobis? Si quis autem templum Dei violaverit, dis-
 perdet illum Deus. Templum enim Dei sanctum est,
 quod estis vos An nescitis quoniam membra
 vestra templum sunt Spiritus Sancti, qui in vobis est,
 quem habeis à Deo, & non estis vestri? Empti enim
 estis pretio magno. Glorificate & portate Deum in
 corpore vestro. In nobis spiritaliter impleri necesse est,
 quod in templi materialis parietibus visibiliter factum
 ab Episcopo. Christus assistens Pontifex futurorum bo-
 norum aspergit nos hyssopo, & dealbe-
 mur. Baptismate ablutos lavat iterum in Confessione,
 lacrymarum umbre, sudore penitentiae, aqua pretio-
 sissima, quae de fonte pietatis, id est, ab ejus latere
 emanavit. Aspergit nos hyssopo, quae humilis herba est,
 & pectoris purgativa: Aqua sapientiae salutaris, quae
 est timor Domini, initium sapientiae, & fons vitae:
 Etiam condimentum salis admiscens, ne sit insipidus
 timor sine spe & devotione. Secundo, Christus legem
 suam in cordibus nostris inscribit Spiritu suo Sancto.
*Beatus homo quem tu erudieris, Domine, & de lege
 tua docueris eum.* Tertio, unctione spiritali gratiae
 suae adjuvat infirmitatem nostram, ut crucem nostram
 ferentes ipsum alacriter sequamur. Nam sine unctione
 crucis asperitatem quis ferre possit? Hinc est quod
 multi abominantur & fugiunt penitentiam, *Crucem
 quidem videntes, sed non unctionem.* Quarto per gra-
 tiam adjuvantem efficit Christus ut luceat lux nostra
 coram hominibus, & videant opera nostra bona, &
 glorificent Patrem nostrum qui in caelis est. Benedic-
 tionem vero, quae solennis Dedicacionis complemen-
 tum est, expectamus in fine, quando in Domum tran-
 sibimus non manu factam, sed aeternam in caelis. Sic
 Dedicacionis (in utra loquat) Sacramenta seu mystica

2. Cor. 3. 16.
17.

1. Cor. 4.
19. 11.

S. Bernard.
Serm. 1. in
Dedicacione.

Psal. 91.

Matth. 2. 11.

IN FESTO DEDICACIONIS ECCLESIAE
 ceremonia implentur: *Asperio, unctionio, illuminatio, Benedictio.*

Domum Deo preparamus in nobis, quae *ivon*
 capis eum nisi imago sua. Demus operam illum dili-
 gendo, & mandata ejus servando, ut ad nos veniat,
 & mansionem apud nos faciat. Si Deum in nobis per
 fidem & caritatem habitare desideramus, studemus
 ne animae nostrae facultates, velut domus spiritalis
 partes, à seipsis discedant, ratio nempe, voluntas &
 memoria. Sic Ratio sine errore, Voluntas sine iniqui-
 tate, Memoria sine forde. Sed & aliis spiritalis zedi-
 ficii lapidibus caritate cohaeremus & conglutinemus,
 quae est vinculum perfectionis.

Denique ut Templum simus Deo dignum, ac de
 nobis Christus Dominus dicat, quod de Zachari do-
 mo: *Hodie huic domui salus à Deo facta est: Zacha-
 riam ipsum imitari debemus. Zachaeus quarebat
 Jesum videre quis esset, & non poterat pro turba,
 quia statura pusillus erat. Christum nosse desideremus,
 non sterili cognitione, sed fide per dilectionem ope-
 rante. Aeterna bona ab ipso promissa desideremus, &
 per media ab illo proposita ad ea tendamus. Pusilli qui-
 dem sumus & infirmi, forte & turba prementis tum-
 multu, mundique petulosis negotiis impediti. Sed
 vincenda sunt per Christi gratiam impedimenta: A
 mundo iniquo, & Christi inimico, affectu saltem se-
 cedendum est: In crucem Christi ascendendum per
 sycomororum adumbratam. Et praecurrens ascendit in
 arborem sycomororum, ut videret eum, quia inde erat
 transturus. Descendamus in nihilum nostrum per hu-
 militatem, ut Christum suscipere mereamur in cordi-
 bus nostris. Moras non injiciamus conversioni nostrae,
 sed citò ac ferventer obediamus Christo interius vo-
 canti. Non aegre, sed alacriter impedimenta salutis re-
 moveamus, ad Christum properemus. Et festinans
 descendit, & excepit illum gaudens. Deo & homi-*

S. Bernard.
Serm. 2. in
Dedicacione.

Zachaeus
imitandus.
Luc. 19. 11.

Luc. 19. 6.

IONAT. PARS III.

ndium, ut a Christo benedictionem consequamur & salutem. Homibus per restitutionem faciendum satis : Quia *Non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum, cum restitui potest.* Deo satisfaciendum per elemosynam ubertem, quæ *Resistit peccatis, sicut aqua extinguit ignem.* Stans autem Zachæus dixit ad Dominum : *Ecce dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus : & si quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum.*

Cæca Mundi judicia, murmurationes, oblocutiones ne timeamus : peccatores censei & dici, atque ut tales contemni, ne impatienter feramus, modo esse desierimus, & Christo cœlesti Medico adhareamus per cognitionem, amorem, obedientiam, ut filii non solum Abrahæ, sed Dei. Cum his dispositionibus accedentes ad Deum, & Christum suscipientes, audimus : *Hodie salus domui huic facta est. Venit enim Filius hominis querere & salvum facere quod perierat.*

FINIS.

S. August.
Ep. 151. 4.
Lias 54.
Eccles. 3. 32.

L. 11. 79. 8.

